ARKEOL.OS. 160/8.7.2010 M

KEMIN maalaiskunnan ja kaupungin esihistorialliset suojelukohteet

	No	paikannimi + lähteet	kohteen laji	luokitus
	0	- E-E 4 5 6 7		
KMAA ✓	1	Jatulinlehto - Es. 09, s.58 - SMYA XII, No 358, s.218 - SMYA XIV, ss. 249	'Jatulinkirkko'	I
KMAA ✓	2	Alapaakkola Keronmäki - Es. 09, s. 48 - Tallgr. kert. 1907 - Tallgr. julk. FM 1910 ss. 20-24 - E-E (2) (5)	pr.kaut. ~~löytöp.~~ as./l.	II
✓	3	Alapenikka Tornivaara - SMYA XIV, s. 251, kuva 9 - Es. 09, s. 138 (Tuhkatörmän pohjoispuolella maanhankintatilallinen Laakso_ pystyy agron. Jounelan ilmoituksen mukaan olemaan oppaana Tornivaaralle mentäessä)	'Jatulinpatsaat'	I
✓	4	jossain Jatulinlehdon ja Alapenikan välimailla SMYA s. 250 - Es. 09, s. 132	'Jatulintaras' (-tarha)	
✓	5	Taivalkosken itäpuolella Jatulinkankaalla J.R.Aspelinin maininta Suomen Kuvalehdessä - Es. 09, s. 132	'Jatulintarha' tai 'Jättiläiskirkko'	
KEMI ✓	6	Kemi Ajossaari Rivinnokka, - SMYA XIV, s. 252, k.10)	useita jatulintarhoja, ilmeisesti kaikki tuhoutuneet Veitsiluodon teollisuusalueella	
KMAA ✓	7	Törmän asemalta 400 m, 'Sunnarborgin torpan ja Vahtolan talon välimailla' - kansa arvelee haudaksi - Aspelgr.-Kivalo kaiv.kert. 1908 (arvelee sotavarusteluksi myöh.ajalta) 4-5 kpl	epämäär.kehävalli	II
KMAA ✓	8	Lautiosaari Piiponkangas, Yli-Tiekson tl.rakennuksesta n. 200 askelta itään - Hj.A. tark.kert. 1898 ei todennut mitään kiinteään asuinpaikkaan viittaavaa - E-E (3) (4) (8)	soikean tuluskiven löytöp. III	

9	Ajoskrunni - E-E. tark. 1964	useita jatulintarhoja	I
10	Kittilänjärven kankaalla - SMYA XIV s. 252 (tuskin	rinteessä kuoppia ovat muinaisjäännöksiä)	III
11	Vähäpalon kankaalla - SMYA XIV, s. 252	kivirakassa kuoppia	
12	Isopalon kankaalla - SMYA XIV, s. 253	peurakuoppia ?	
13	Lietemaa - SMYA XIV, s. 253	'Jättiläisen hauta'	
14	Vahtola - SMYA XIV, s. 253	'lappalaisten tulisija'	
15	Viippola - SMYA XIV, s. 253	'lappalaisten tulisija'	
16	Ruonavaara - SMYA XIV, s. 253 (tuskin muin.jäännös)	'Jättiläisten pesä' - hauturoita	
17	Pitspanvaara - SMYA XIV, s. 254	'Jättil.hautoja'	
18	Junkkilan kumpu - SMYA XIV. s. 254	'Jättil.hautoja' kivirakassa	
19	Toimaan rakka - SMYA XIV, s. 254	kymmenkunta kuoppaa	
20	Sammalkumpu - SMYA XIV, s. 254	rakassa kuoppia	
21	Kokomaa - SMYA XIV, s. 254	rakassa kuoppia	
22	Haapamaa - SMYA XIV, s. 254	rakassa kuoppia	
23	Kiimamaa - Es. 09, s. 114 - SMYA XIV, s. 263, luettelo s. 25 - Agron. A. Jounelan artikkeli 'Jatulissa'	n. 10 soikeata kivirauniota	
24	Hirvikumpu - SMYA XIV, s. 254	ladotuista kivistä tehtyjä kuoppia.	
25	Kallinkankaalla - SMYA XIV, s. 252	hävitetty 'Jatulintaras'	
26	Ajos, Radioaseman luona tiellä hävitetty 'Jatulintarha' Satamakapt.Ahon huvilan luona ehyt		" I
27	Ala-Kontiola, Hirvenkumpu, kivikaut.löytöp. - SMYA XIV, s. 243 - E-E. 1		II

V 28	Maula - E-E. (2)(3)	kivikaut.löytöp.	II	
29	Haminansaari - ~~Tallgr.~~ kert. 1907 Tallgr.	vanha kauppapaikka		
V 30	Alapaakkola Keronmäki - Tallgr.kert. 1907	muin.suksien löytöp.	O S	
V 31	Ämmänheikki - E-E. (12)	kivikaut.löytöp.	II	
V 32	Kaasila - E-E. (13)	kivikaut.löytöp.	II	
V 33	Pölhö - ~~xxx~~ E-E. (R1)	rautakaut.löytöp.	O II S.	
V 34	Alapaakkola Sompuvaara - E-E. tark. 1964 - E-E. (14)	kivikaut.asuinp.	II	
V 35	Laurila Kallijärvi - E-E. (15)	kivikaut.löytöp.	II	

KEMI 36 Pistikankaalla "elävä lähde" O ke
Kemin kaup. alueella kiinteistöllä
ehdotettu
(Kemin kaup.hall. kirje 4.10.78)

37. Valmarinniemi, luolaisella kalliorinteellä

Kemi 1 (Jatulinlehto)

PK 2544 04
x = 1218
y = 5143
z = n. 90
merkitty PK:lle

" Jatulinkirkko"

Kylä: ~~Ala~~-Paakkola 4 Kemi maa
Tila: Valtionmaa

Sijainti: Yli-Penikan E puolella, n. 1,5 km ja Kemi/Simo -rajasta 900 m NW ja Sompujärven kylästä 6,5 km SSW. Paikka on Jatulinojasta 330 m E rakkalakisen Jatulinlehdon rakan N osassa.

Kuvaus: Rakkaan kaivettu kulmistaan pyäristetyn neliöm muotoinen tasapohjainen kuoppa, seinien kerrotaan olleen 4 kyynärää korkeat, pohjan ala 8 - 9 m ristiinsä. Oviaukko sijaitsee kaakkoiskulmassa.
V. 1978 n. 1 m syvä, valli sortunut, seinissä erottuu paikoin limitystä.
Keskellä kerrotaan olleen neliön muotoinen tasalakinen latomus, "alttari".
V. 1978 keskellä kivi, jossa erottui hakkauksia, ehkä nimikirjaimet ja vuosiluku 1878 ?.

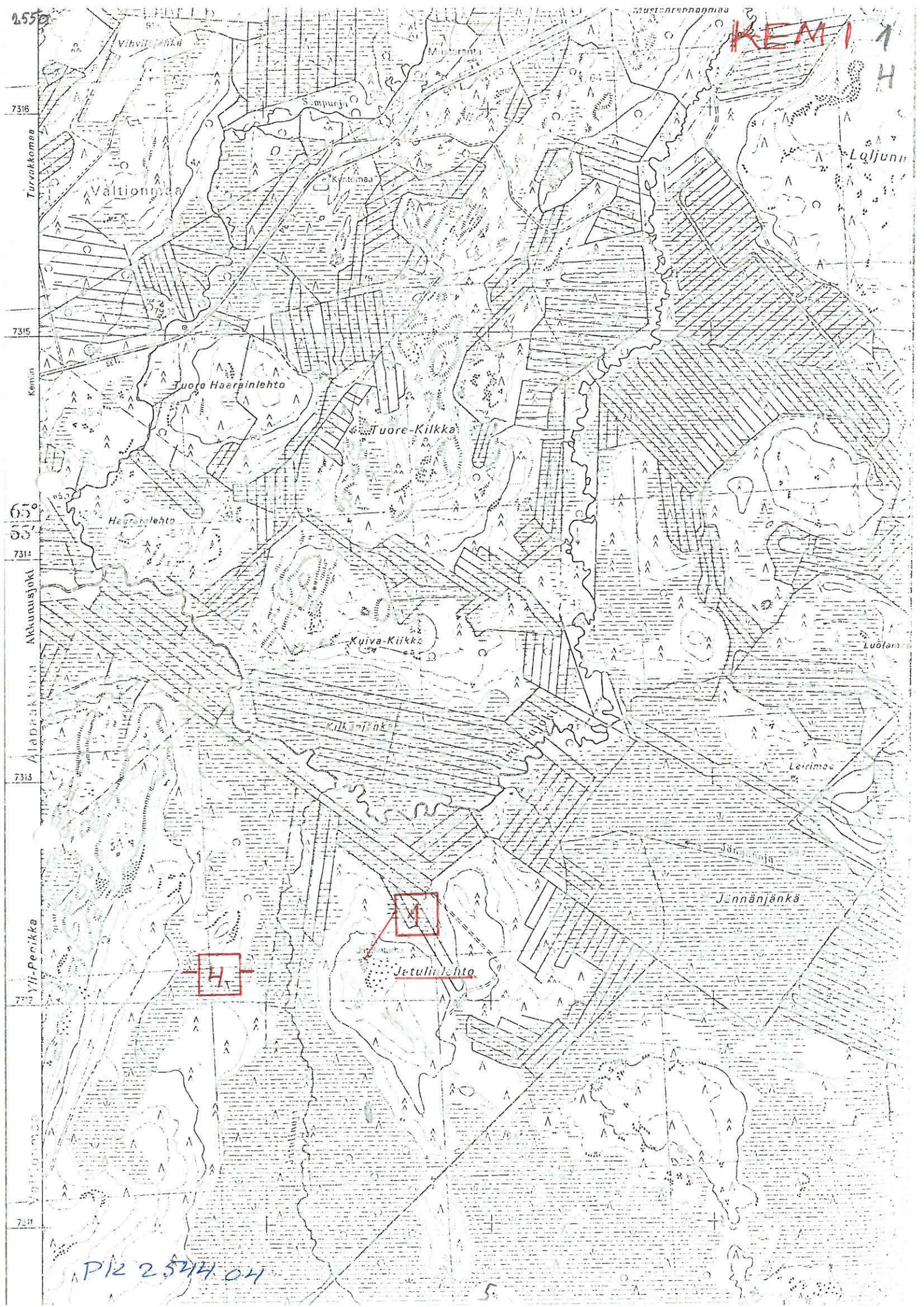
Löydöt: Jatulinlehdosta kerrotaan löytyneen silmätön kirves"paju ympärillä" ja "jonkunlainen nuijakivi" (Castren, s. 250).

Muuta: Kivalon yleiskaavassa v. 1977 on alue varattu EM - alueeksi.

Tark: Appelgren 1877

M.T. 1978

Kirj: Appelgren SMYA XII, s. 219
Castren SMYA XIV, s. 249 - 251 ja kuva 8
Europaeus 1908, s. 58


KEMI 1
H
Valtionmaa
Tuore Haapainlehto
Tuore-Kilkka
Kuiva-Kilkka
Jännänjänkä
Jatulinlehto
Turvakkomaa
Akkunasjoki
Yli-Penikka
7316
7315
7314
7313
7312
7311
65°

P12 2544 04

5

KEMIINMAA

KEmi 2 (Keromäki)

PK 2542 10
Ala-Paakkola
x = 1182 (arvioitu keskipist
y = 3273
z = n. 30

Pronssikirveen valinmuotin lp, ja pronssikautinen asuinpaikka (?)

II

Kylä: Ala-Paakkola
Tila: Törmä 4:20, om.(Vilho Koskela) Jorma Koskela

Sijainti: Kemijoen E -rannalla hiekkaharjanteella Maihkilanvaaran SW-reunassa. Maulan koulusta on paikalle matkaa 1000 m NE. Muotti ja hukkaantunut reikäkivi l. tilan navettarakennuksen NE-puolelta, välittömästi ennen v. 1903.

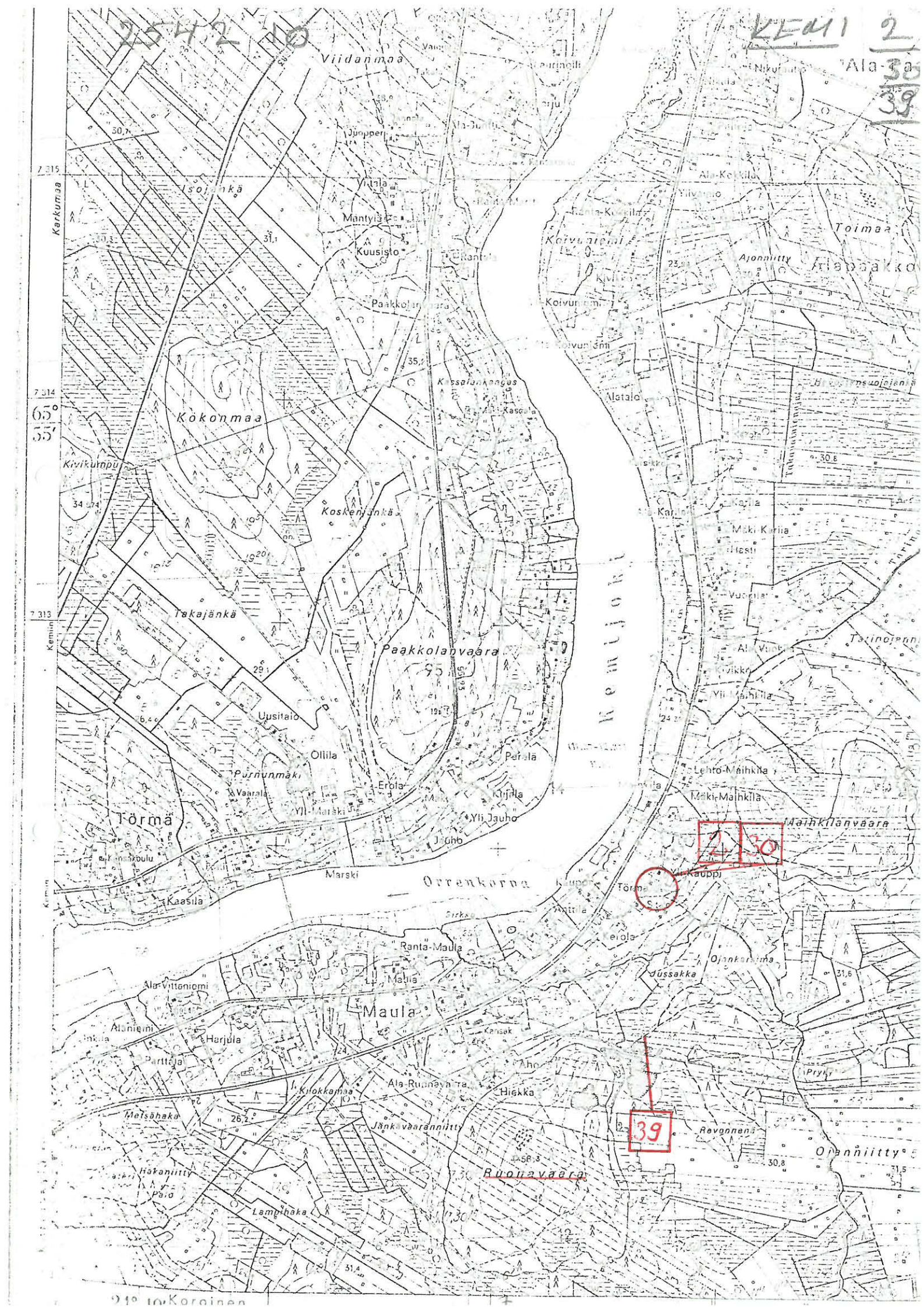
Kaiv. Tallgren 1907, navetan takana neg. tulos, samoin kartassa kohdat C, E ja F mutta kohdista A, B ja D liesikiveykset. Kohta on tilan rakennuksista n. 90 m SSE.

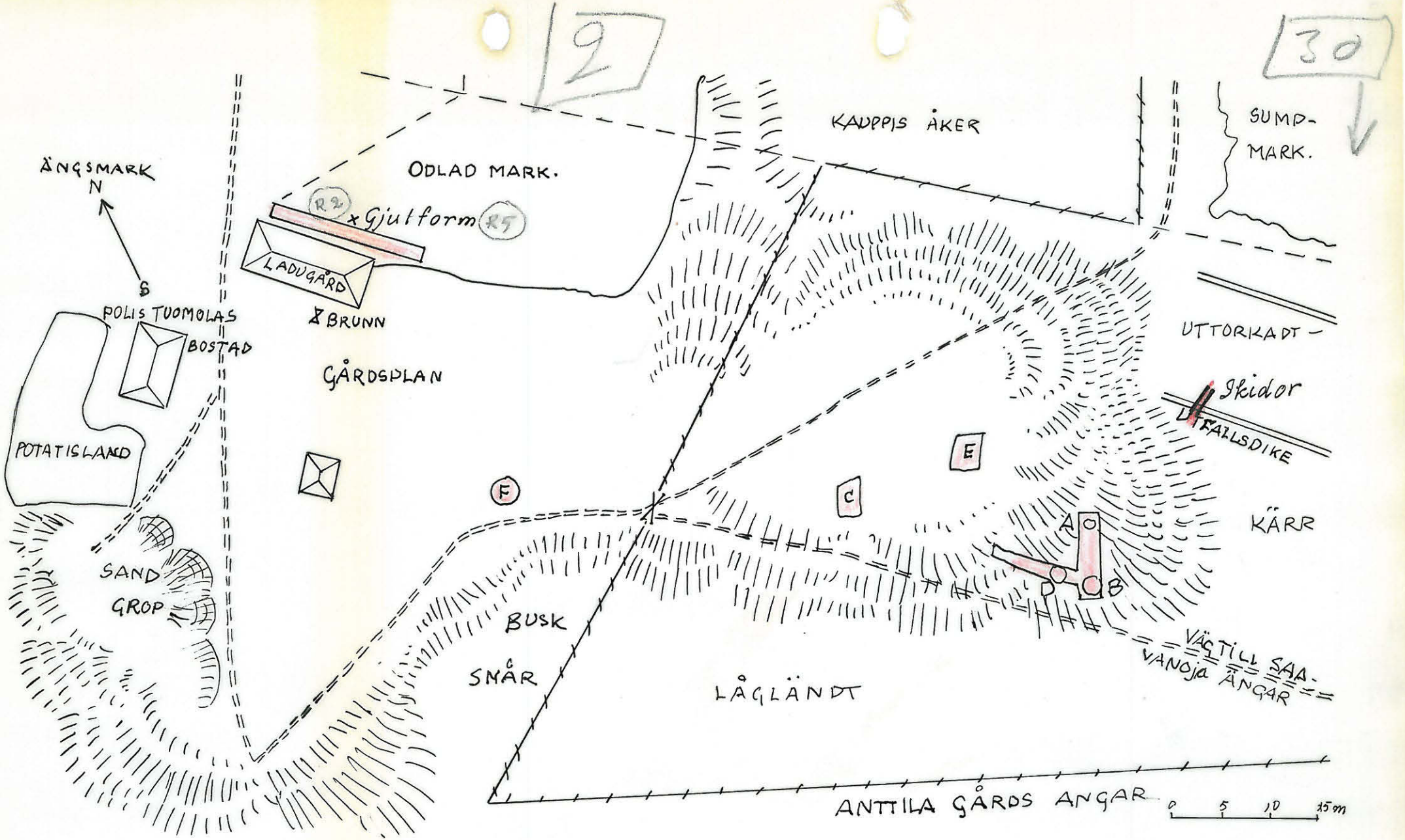
Löydöt: Valinmuotti, Oulu 336, lähinnä ns. Mälar - tyyppi, Äätsäri.

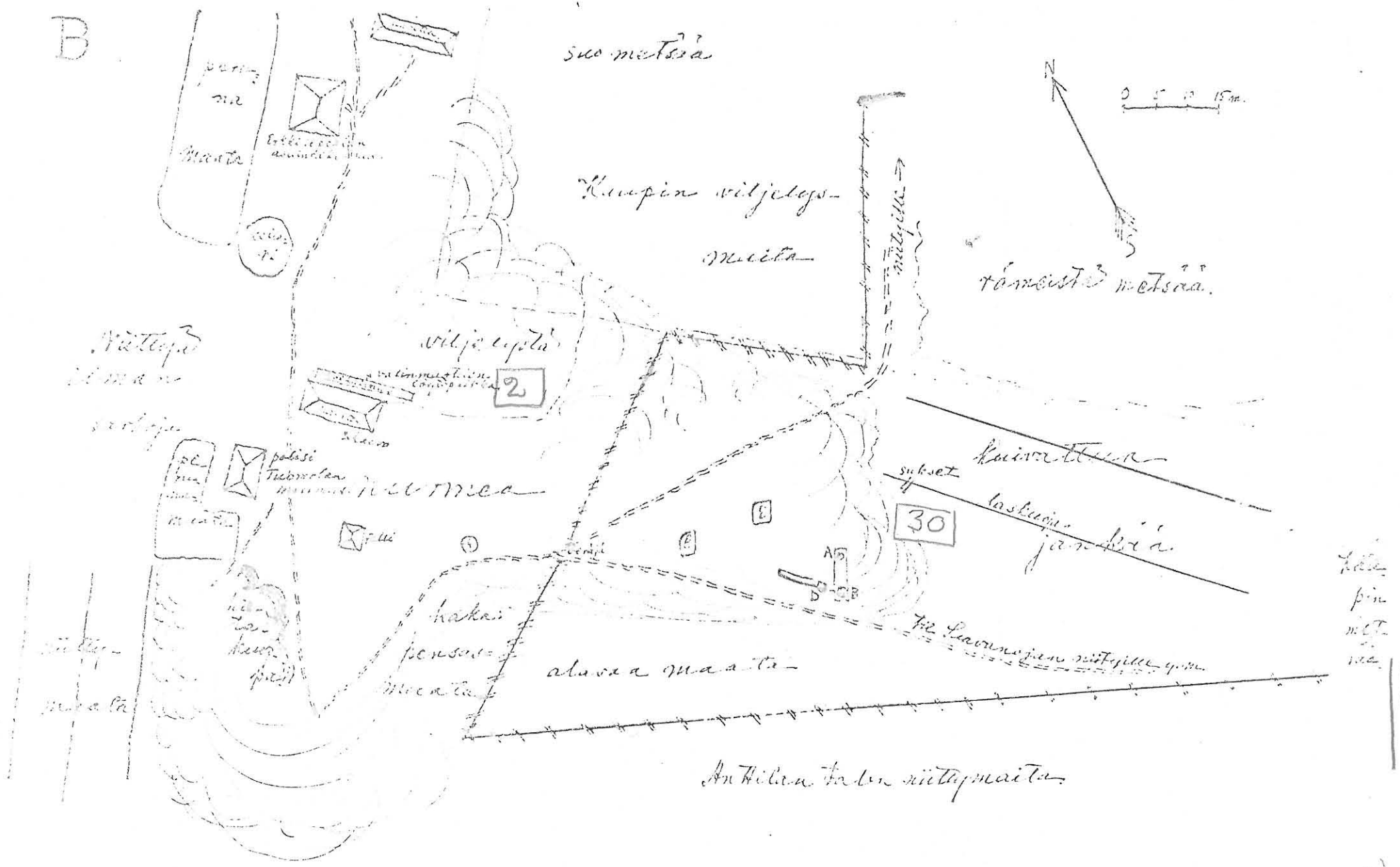
Inv. Ahvenlampi 1971

Kirj. Hackman (O. Montelliuksen juhlakirja) 1903
Tallgren FM 1910, s. 20 - 24
Europaeus 1909, s. 48 - 49
Meinander 1954, s. 27-28, 228-229
Huurre 1983, s. 266

Kts. Kemi 30


2542 10
KEMI 2
Viidanmaa
Karkumaa
Isojänkä
Kokonmaa
Kivikumpu
Koskenjänkä
Takajänkä
Paakkolanvaara
Kemijoki
Törmä
Purnunmäki
Uusitalo
Ollila
Erola
Marski
Orrenkorva
Kaasila
Ranta-Maula
Maula
Ala-Vittaniemi
Harjula
Kylokkamaa
Hiekka
Jänkävaaranniitty
Ruonavaara
Lampihaka
Mäkihalkilanvaara
Lehto-Mäihkilä
Mäki-Mäihkilä
Yli-Kauppi
Törmä
Ojankorsima
Yössakka
Ala-Kotila
Yli-Kotila
Koivuniemi
Ajonniitty
Toimaa
Kassalanvaara
Kasa
Matalo
Mäki-Kotila
Vuosselka
Tainionjänn
Yli-Mäihkilä
Pernilä
Kirjala
Yli-Jauho
Jauho
Vaarala
Yli-Marski
Kaasilan koulu
Ranta-Mäihkilä
Ala-Ruonavaara
Melsöhaka
Hakaniitty
Paio
Ahonen
Pryssä
Revonnenä
Oranniitty
39
2
30
65° 55'
7 315
7 314
7 313
Kemijoki


29
30
ÄNGSMARK
N
S
POLIS TUOMOLAS
BOSTAD
POTATISLAND
SAND
GROP
ODLAD MARK.
R2
x Gjutform
R5
LADUGÅRD
BRUNN
GÅRDSPLAN
F
C
E
A
B
D
KAUPPIS ÅKER
SUMP-
MARK.
UTTORKADT
Ikidor
FALLSDIKE
KÄRR
BUSK
SNÅR
LÅGLÄNDT
VÄG TILL SAA-
VANOJA ÄNGAR
ANTTILA GÅRDS ANGAR
0 5 10 15 m


B
suo metsää
Kuopion viljelys-
maita
viljelyspalsta
2
30
Kaivotien
jäteliä
hakaisi
alava maata
Antilan talon siltapaikka

Keminmaa

KEMI 3 (Tornivaara)

PK 2543 03
ALA-PENIKKA
n. x = 0608
y = 4300
z = 80
(kohde merkitty v:n 1983
pk:lle virheellisesti)

"Jatulinpatsaita", luokka II

Kunta: Keminmaa
Kylä: Liedakkala
Tila: rno 19:30

Kohde sijaitsee rakassa Tornivaaran NW rinteessä mt:n 9262 km pylväästä 49/18 n. 1400 m SE ja Kaljupää - Helkkusen kolmiomittaustornista n. 1900 m NE.

Paikalla oli (v. 1877) kaksi laakeista kvartsiittilohkareista ladottua patsasta, isompi n. 2 m korkea, nelikulmaisen pohjan sivu n. 1 m, pienempi n. 1,2 m korkea sekä kolmas hajoitettu patsas. Kaikki olivat N - S -suuntaisessa rivissä. Näiden N puolella kerrottiin olleen kymmenkunta samanlaista latomusta, jotka olivat jo v. 1877 hajoitettuja.

V:n 1982 tarkastuksessa havaittiin koordinaattien osoittamassa paikassa kahden hajoitetun patsaan pohjat, n. 50 cm korkeat ja sivultaan n. 1 m.

Latomusten jäänteitä peittävasta sammalesta päätellen patsaita ei ole aivan äskettäin hajoitettu.

V:n 1983 pk:n merkintä "jatulinpatsas" sijaitsee keilamaisen kivilatomuksen kohdalla, jonka ympärillä on neljä " viisarikiveä". Kysymyksessä on mitä ilmeisemmin rajamerkki.

Tark. Appelgren 1877
M.T. 1982
Kirj: Castren SMYA XIV, s. 251 - 252
Europaeus 1909, 138 - 141
Kivikoski 1966, 105
Huurre 1983,401

KEMI 3 (jatk.)

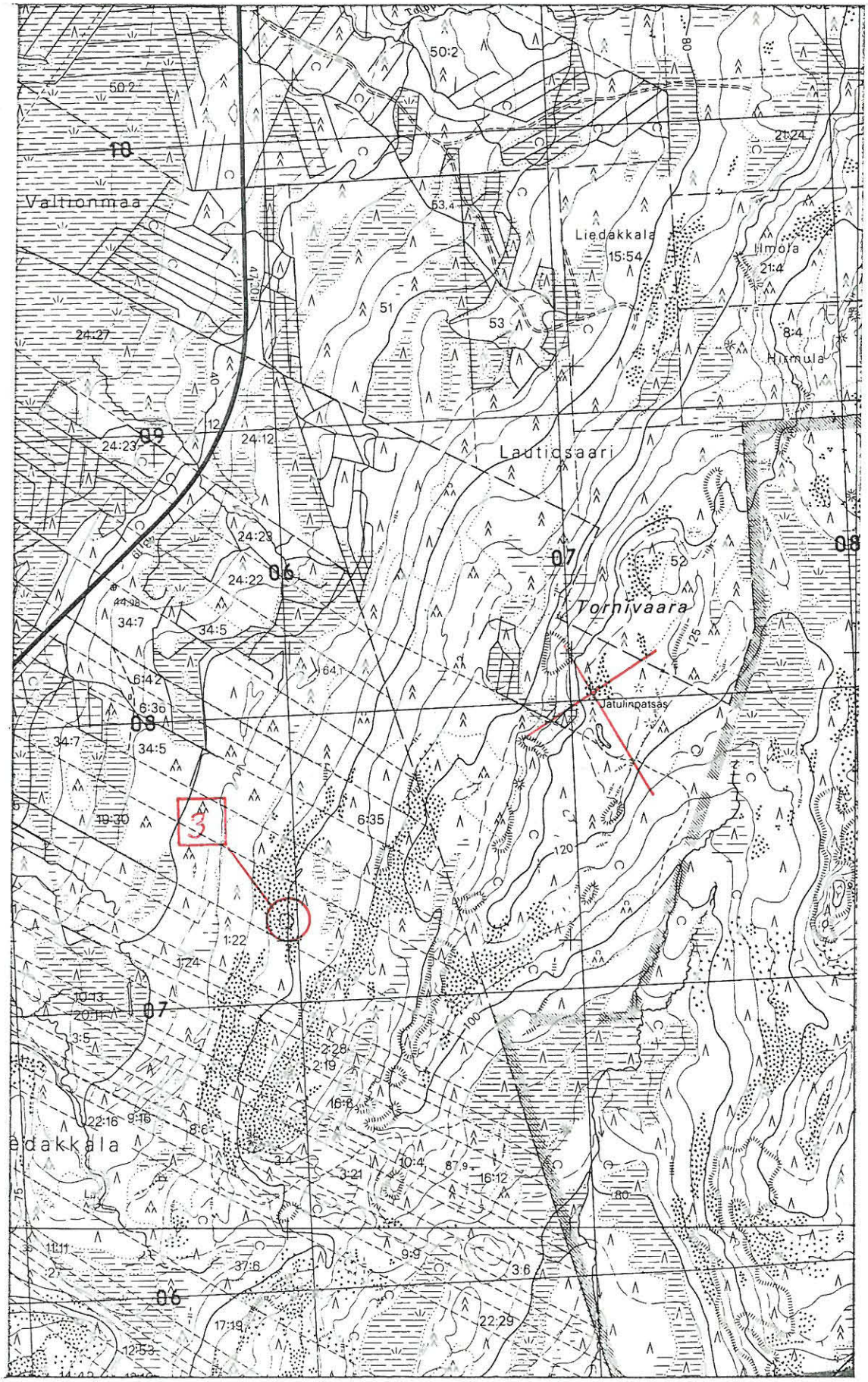
Lis. Tornivaaran W -osassa on kuoppia, samoin tästä ylös SE rakalla

Kemimaa

KEMI 3 (Tornivaara)

Tarkastus 1982

2544



7307

Tornivaaran "jatulinpatsaat"

(Ote peruskartasta 2543 03, 1:20 000, pain. 1983)

Kemiranta

KEMI 4 (Jatulinlehdon - Yli-Penikan välimaasto) PK 2544 04

Sompujärvi
x = 11 12 -
y = 50 51 -
z =

Jatulintarha 1. Juoksutaras

Sijaitsee " jossakin Jatulinlehdon - Yli-Penikan välillä".

Opas kertoi Appelgrenille "juoksutaraksen" olevan siististi ladottu ja sammoitetuin käytävin.

Tarasta ei löytynyt etsiskelyistä huolimatta.

Kirj: Castren SMYA XIV, s. 250 - 251
Europaeus 1909, s. 132

Kts. kartta KEMI 1

Kemiönne

KEMI 5 (Jatulinkangas)

PK 2542 10
Ala-Paakkola
x =
y =
z =

Jatulintarha

Taivalkosken E -puolella kerrotaan olevan jatulintarha Jatulinkankaalla.

Kirj: J.R. Aspelin, Suomen Kuvalehti 1879. Nro 184, s. 38
Europaeus 1909, s. 132

V. 1971 M. Anvenlampi paikallisti Jatulinkankaan haastattelujen perusteella Maulan kyläryhmän alueelle Ruonavaaran E puolelle Ojanniittyyn pistävälle Revonnenälle, jossa on n. 10 m halkaisijaltaan oleva pyöreä haute, syvyys 1/2 - 1 m, keskellä kivi. Paikka on n. 1200 m Maulan koulusta SE ja Taivalkoskelta n. 6 km S. Lieneekö kysymyksessä sama Jatulinkangas, jota Aspelin tarkoittaa ?.

Tutk. Anvenlampi, koek. ? 1971

Kemiönsaari

KEMI 6 (Rivinnokka)

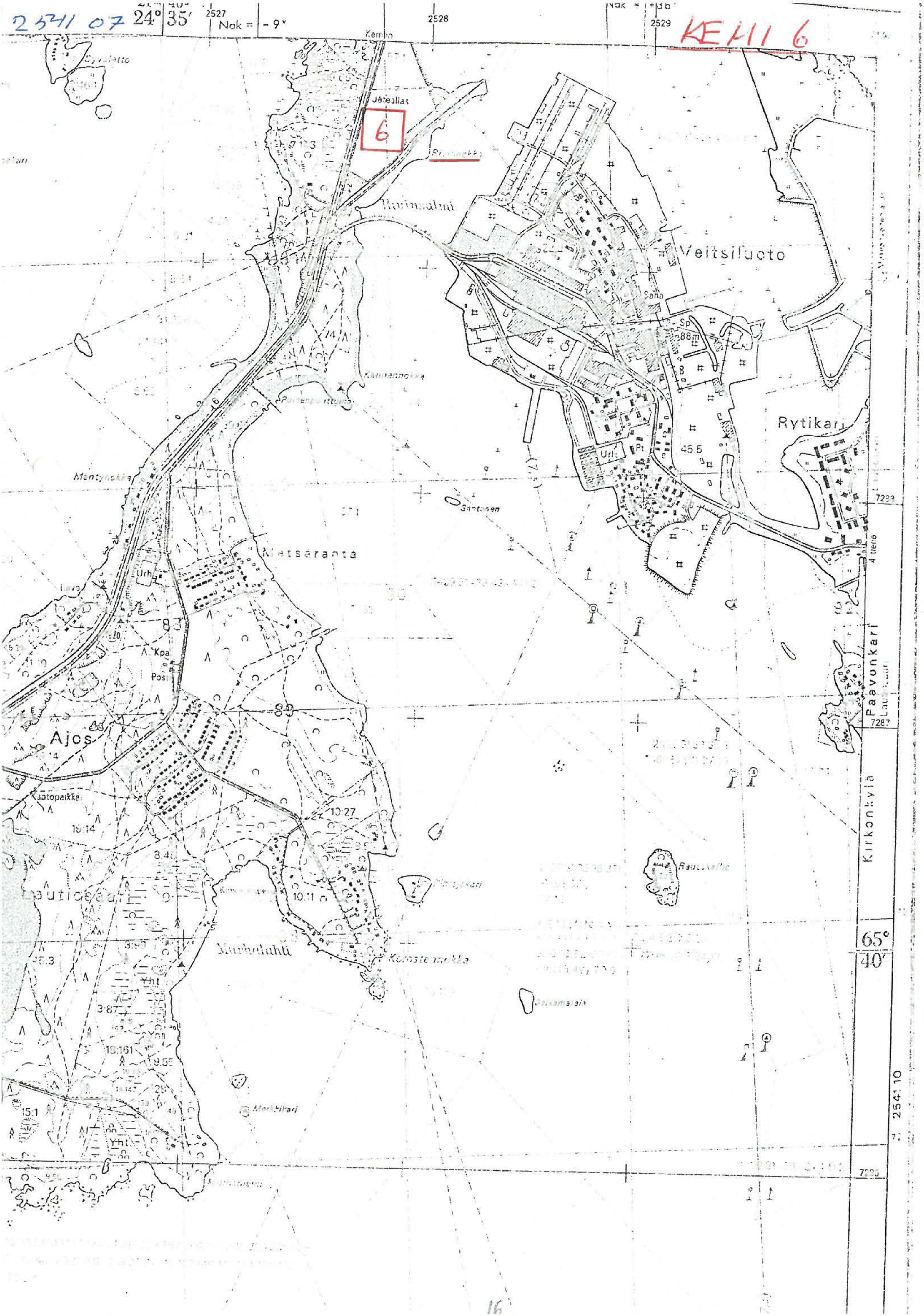
PK 2541 07
Ajos
x = 89 -
y = 27 - 28
z = 0 - 2,5

Jatulintarhoja (tuh.)

Ajossaaren NE - kärjessä Rivinnokalla on ollut useita jatulintarhoja, jotka ovat ilmeisesti kaikki tuhoutuneet Veitsiluoto oy:n teollisuus-alueella (varasto- ja jätealiasaluetta).

Kirj: Castren SMYA XIV, s. 252, k. 10
Europaeus 1909, s. 132
Ahvist, Jatuni I, s. 47, samoo tuhoot n. 22-23

Kts. KEMI 1, kuva 10


2541 07
KEMI 6
24° 35′
2527
Nak = - 9ˣ
2528
2529
Kemin
Jäteallas
6
Rivinlahti
Veitsiluoto
Saha
Sp
88m
Rytikari
Urh
Pt
45.5
Kannannokka
Mäntynokka
Santonen
Metsäranta
Urh
Kpa
Posti
Ajos
Kaatopaikka
Lautiosaari
Murholahti
Korsteenokka
Kirkonkylä
Paavonkari
7287
7283
4 tieto
65°
40′
2541 10
Yht
Meriläikari

KEMI 6 RIVINNOKKA



F145013:1

VEITSILUOTO OY:N VARASTOALUETTA. TUHOUTUNEEN JATULINTARHAN SIJAINTIPAIKKA.

KUV. AARNI ERÄ-ESKO 1962

Kemiinen

KEMI 7 (Sunnarborgin - Vahtolan välinen alue) PK 2542 07

Kalkkimaa

n. x = 73 1115

y = 5 2845

z = 20 - 25

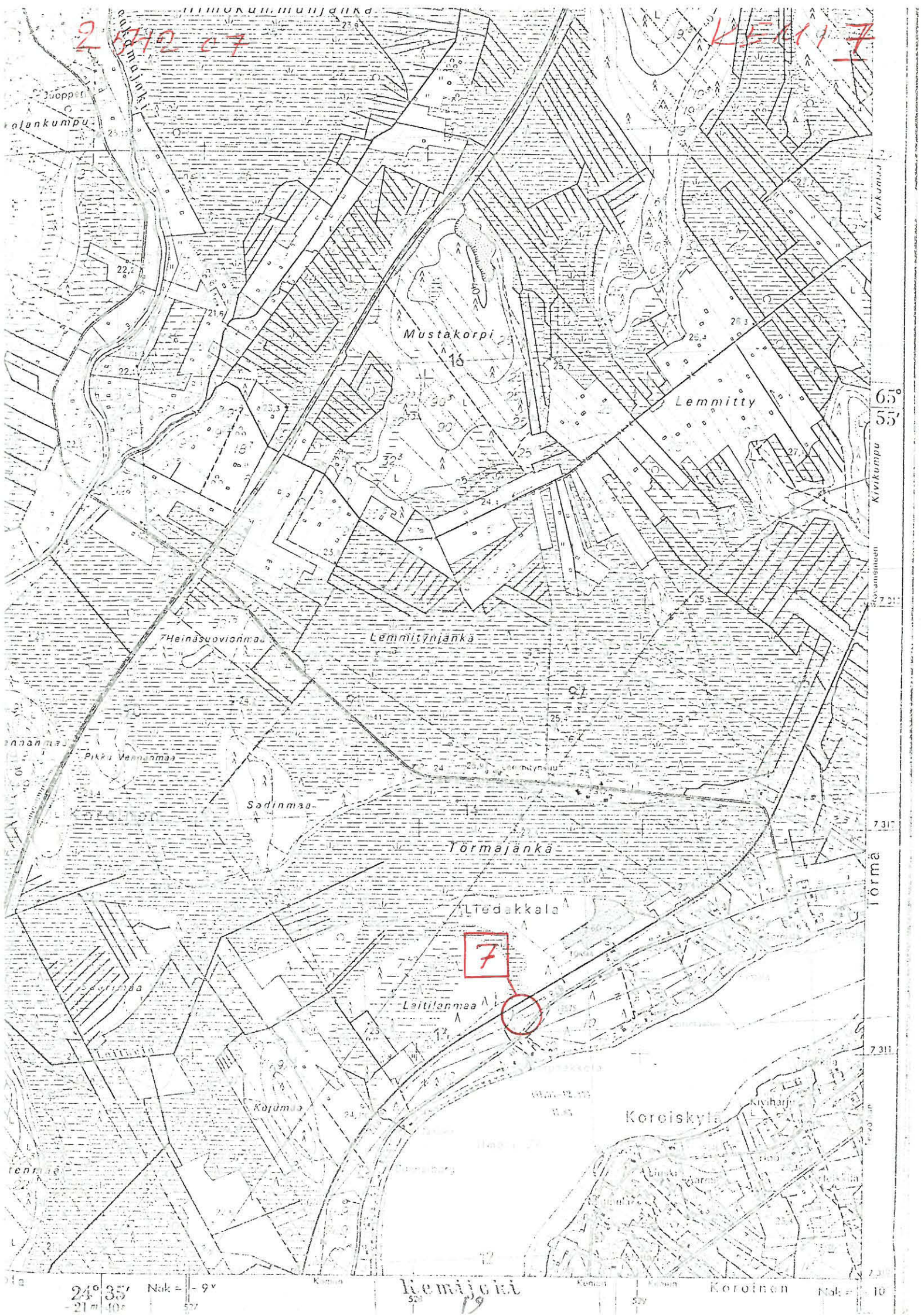
Ajaltaan ja tarkoitukseltaan epämääräinen kehävalli

Kylä: Liedakkala
Tila: tilojen RNo 7:24 ja 10 rajalla

Kohde sijaitsee Kemijoen W -rannalla Sunnarborgin torpan ja Vahtolan tilan välillä Törmän rautatiepysäkistä 400 m SW rautatien ja vanhan maantien välissä.

Tämä ajaltaan ja tarkoitukseltaan epämääräinen muinaisjäännös on Appelgrenin kuvauksen mukaan " ymmyrikäinen kumpu", tasalakinen, halkaisijaltaan 3.8 m. Kummun ympärillä on vallihaudan takana kehävalli, korkeus n. 1 m. Kehävallin ulkohalkaisija on n. 13 m. Koko "muinaisjäännös" on luotu hiekasta.
Appelgrenin arvelun mukaan "muinaisjäännöksellä on sotavarustuksen luonne". Kaivauksissa 1908 ei saatu mitään löytöjä.

Kaiv: Appelgren 1908


Mustakorpi
16
Lemmitty
Lemmitynjänkä
Heinäsuovionmaa
Pikku Vermanmaa
Sadinmaa
Törmäjänkä
Törmä
Ltedakkala
7
Leitilanmaa
Koroiskylä
Kivikumpu
Kirkkomaa
65°
55'
24°
35'
Nak = - 9°
Nak = - 10
Kemijoki
Koroinen

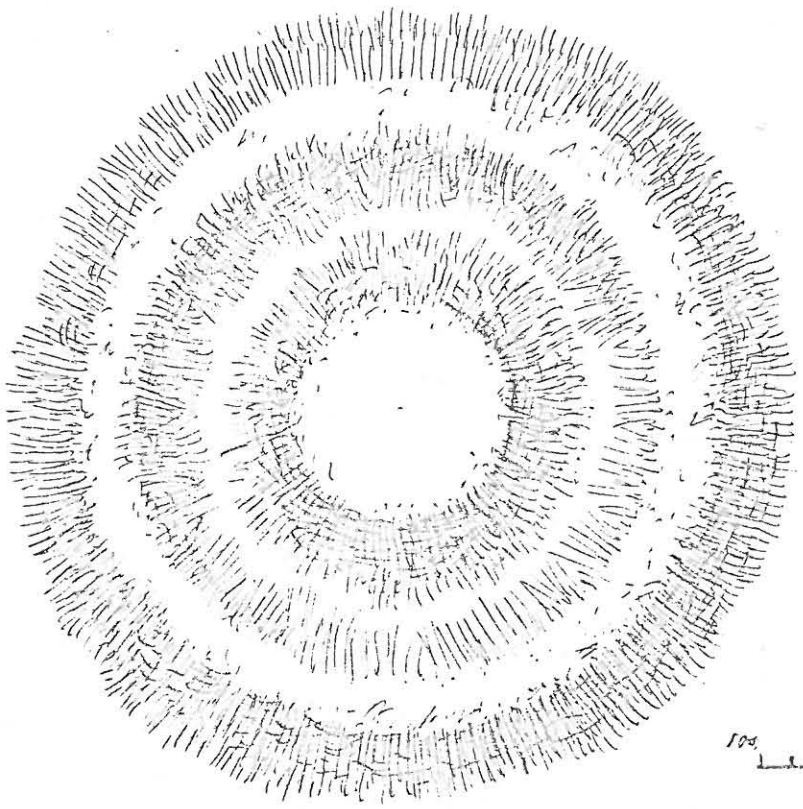
KEMI 7



Asemapiirros muinaisjäännöksestä Summarbergin torpan- ja Wahtolan talon- välillä Koroisten- kylässä Kemissä.

Heinäk. 1903.

KEMI 7





Kemi 7

Muinaisjäännös Sunnarborgin torpan ja Wahtolan talon välillä Koroisten kylässä Kemissä.

Piirustanut H. A-K. Heinäkuu 1908.

0 1 2 3 4 5 metr.

Keminmaa

KEMI 6 (Piiponkangas)

PK 2541 09
Keminmaa
x = 00 - 01
y = 20 -
z = n. 20

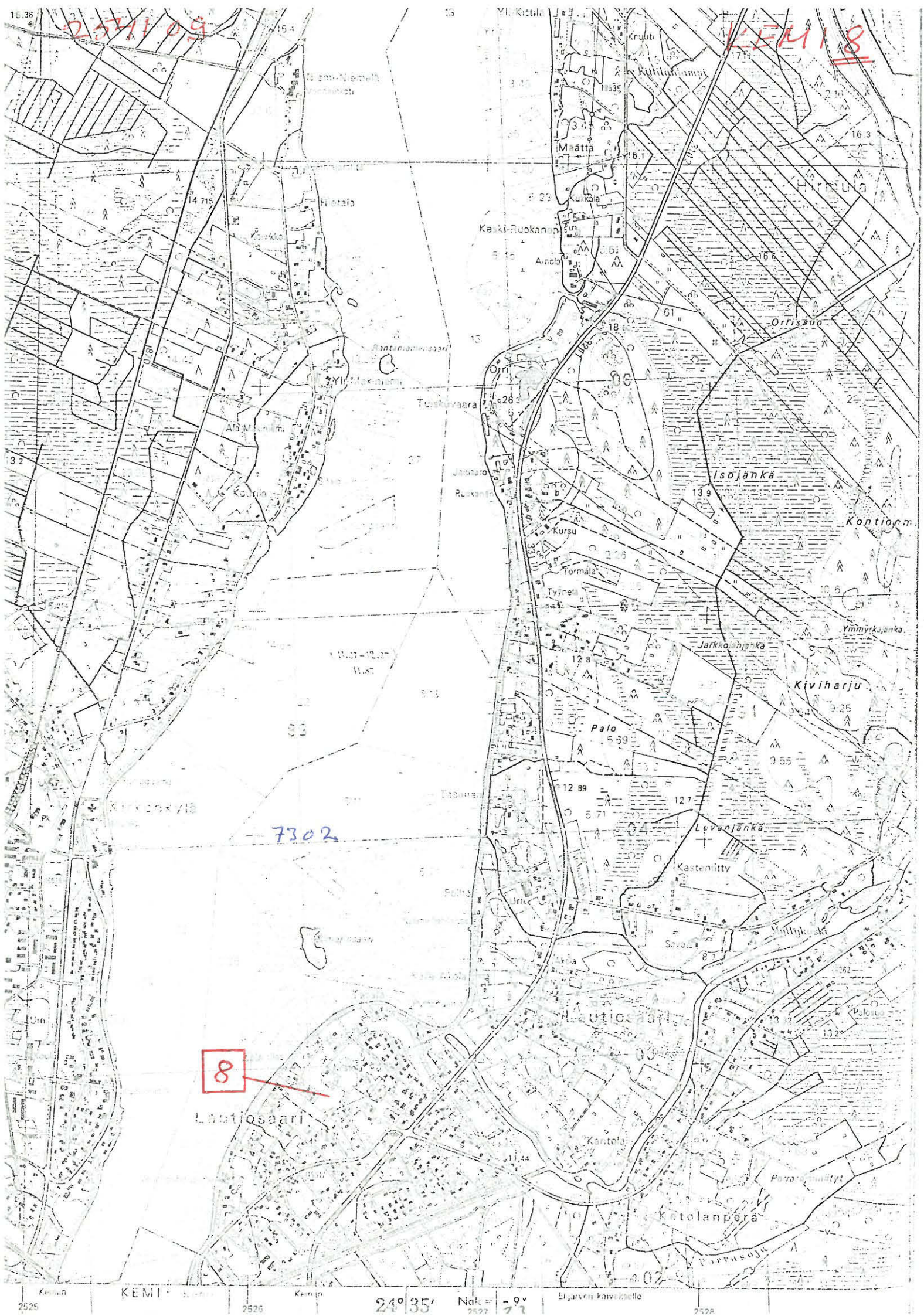
Soikeiden tuluskivien löytöpaikka

Kylä: Lautiosaari
Tila: Yli-Tiekso

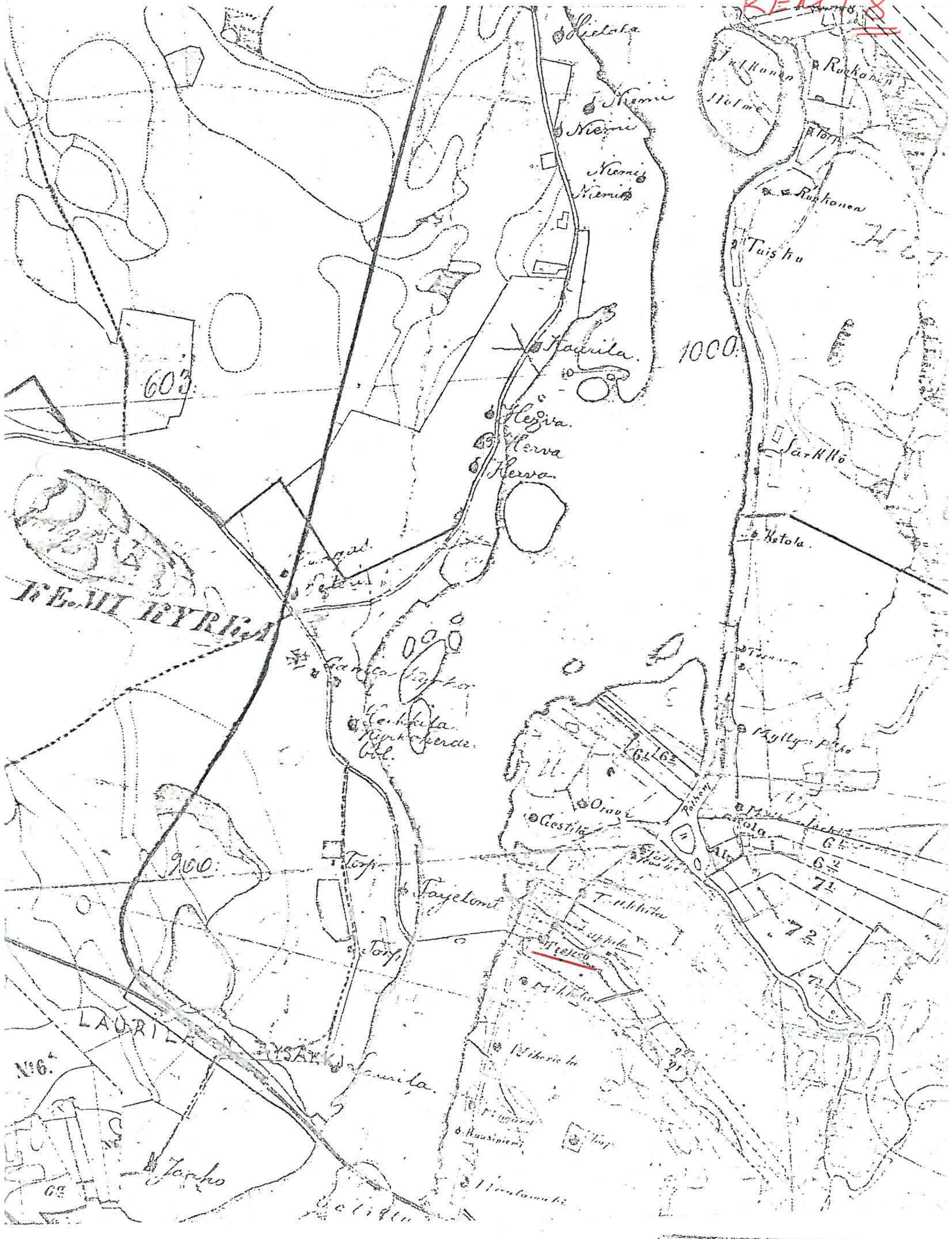
Lp. Sijaitsee Yli-Tiekson maalla n. 290 askelta talosta E talon ja (vanhan-) maantien välillä matalalla kankaalla, Piiponkankaalla. Kankaasta vedettiin soraa maantielle, jossa yhteydessä löydöt tehtiin.

Löydöt: kaksi soikeaa tuluskiveä, Oulu 81 ja 153, jälkimmäisen otti talteen varatuomari Matti Niemelä ja toimitti museoon ylioppilas Ape Rantaniemi.

Appelgren tarkasti lp:n 1898 negat. tuloksin.


2531109
KEMI 8
7302
8
Lautiosaari
Kotolanpera
Isojänkä
Kiviharju
Palo
Levanjänkä
Kastenitty
Orrissuo
Kursu
Tuiskuvaara
Keski-Ruokanperä
Maattä
Kuikala
Hietala
Kontiom
Ymmyrkäjänka
Jarkkojänka
KEMI
24° 35'

KEMI 8



VAIN VIRKAKÄYTTÖÖN

Pitäjänkartasto 25 41 09 KEMI 1844

KEMI 9 (Ajoskrunni)

PK 2541 07

Ajos

n. x = 6248 = arv. luotsipiste
y = 2748
z = 2,5 - 5

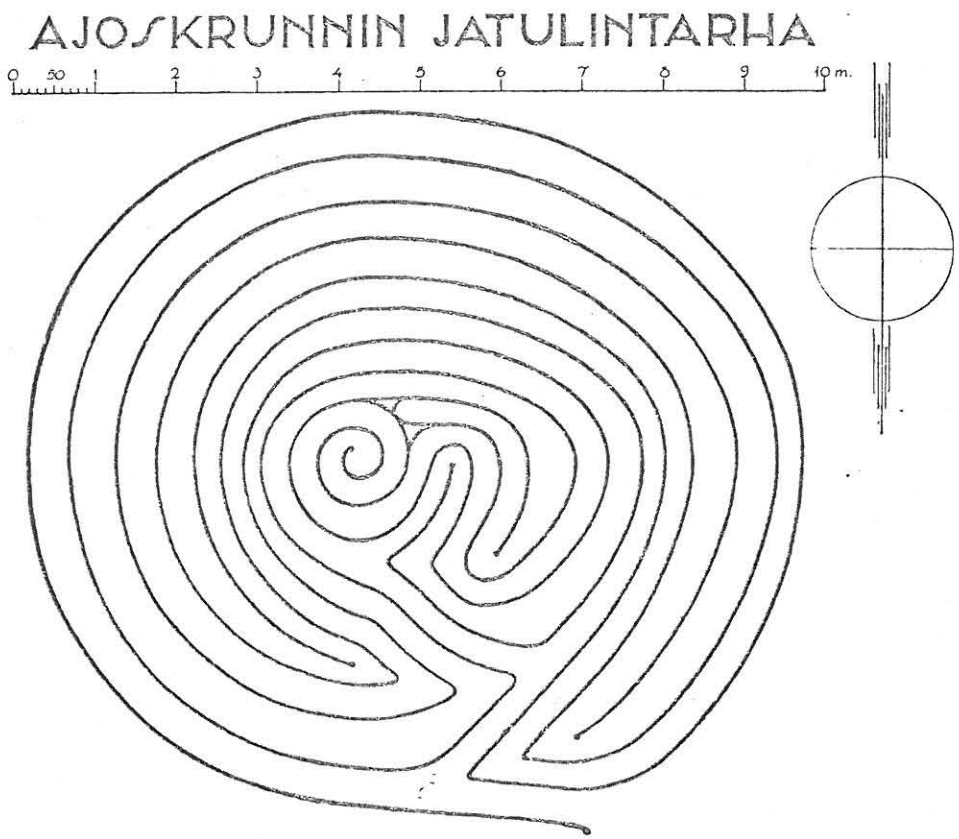
Jatulintarhoja

Kylä: Lautiosaari
Tila: Ajoskrunni 45:2, om. Veitsiluoto OY

Jatulintarhat sijaitsevat Ajossaaren S -puolella olevan Ajoskrunnin N -osassa.

Tark: A. E-E 1964
Kirj. Äyräpää, Jatuli I, s. 44 - (kuvia), samoin paikalla olevasta 4 tarhasta
Rauhoitusmääräys lähetetty 2. 9. 1964/1896 ja kuitattu saaduksi
Jatulintarhat! Lautiosaari Eskola.

KEMI 9



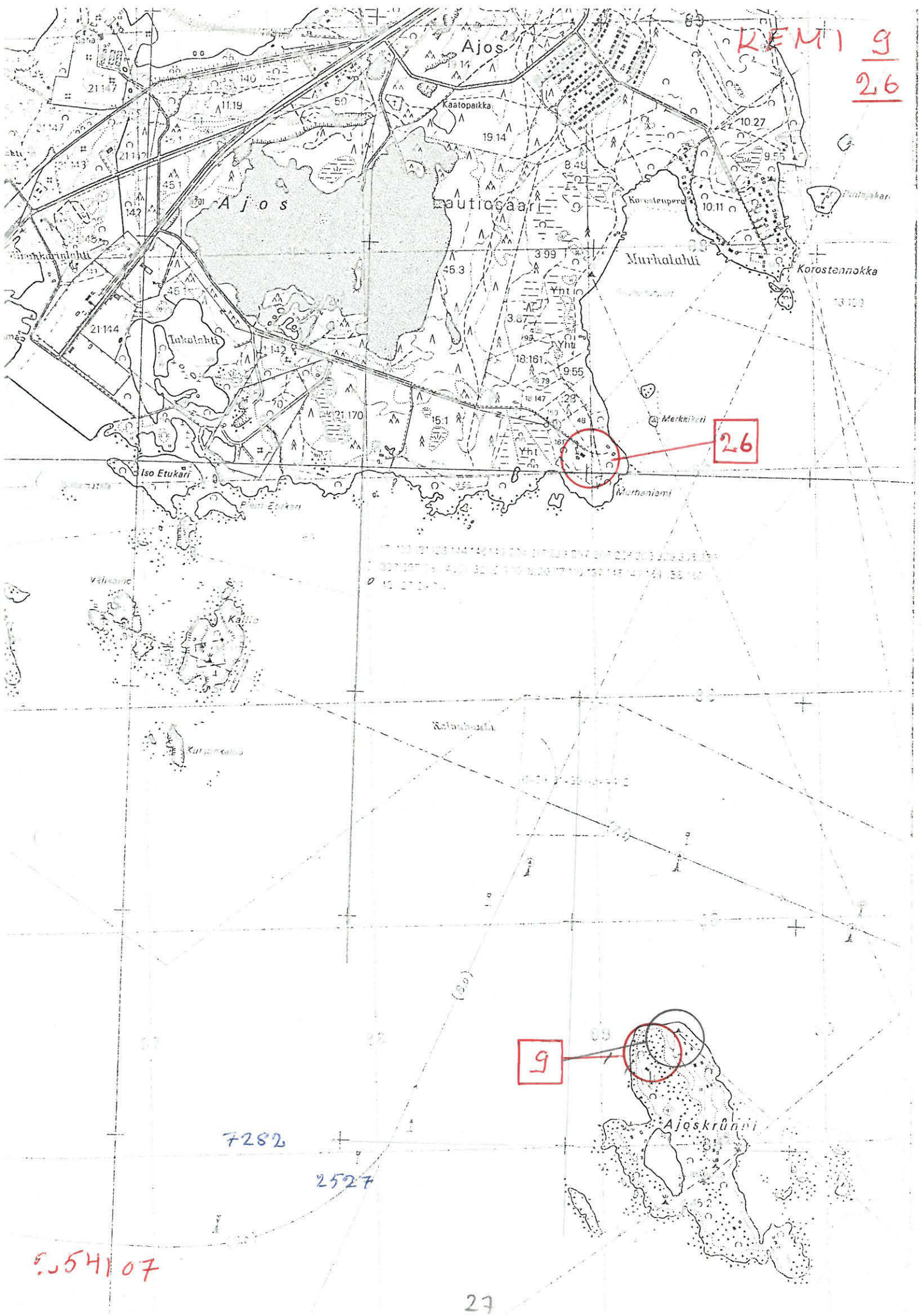
Kemin kaupungin alueella on ollut useita jatulintarhoja, joista ainoa näihin päiviin säilynyt sijaitsee Ajoskrunnissa

seudun asukkaiden jatulinpatsaiksi nimittämistä, on kookkaampi n. 2 m korkea ja tyveltään 1,1 m vahva. Ovatko jatulit ne jonkin päällikkönsä muistolle pystyttäneet vai onko niillä sama merkitys kuin lappalaisten kiviseidoilla tai Appelgrénin kuvaamilla, Kemijokivarressa vielä n. 200 vuotta sitten käytännössä olleilla puisilla uhripatsailla, lohijumalilla, selvinnee aikanaan toimitettavissa tutkimuksissa. Niiden pystyttäminen on jokatapauksessa vaatinut miltei jättiläisen voimia — niin raskaista kivenjärkäleistä ne on koottu.

Lopuksi päädymme n.s. jatulintarhoihin, jotka ovat Perämeren rannikon väestölle niin tunnettuja, että riittänee vain mainita niiden olevan sokkelolatomuksia, pohja-alaltaan (10—20 m) pyöreitä, n. päänkokoisista kivistä tehtyjä käytävärivityksiä. Niitä tavataan vähin muuallakin rannikkoseudullamme Varsinais-Suomea ja Viipuria myöten, joten emme

Julk. Jatuli II s. 7

26


KEMI 9
26
Ajos
Kaatopaikka
Ajos
Autiosaari
Murhalahti
Korostennokka
Iso Etukari
Murhaniemi
26
9
Ajoskrunni
7282
2527
54107
27

KEMI 10 (Kittilänjärven kangas)

PK 2541 11
Kirvesaapa
x = 90 -
y = 30 -
z =

Maakuoppia ja röykkiöitä

Kohde sijaitsee Kemin kaupungissa Järpin kaupunginosassa Iso-Ruonaojan W - puolella ja Kemi - Oulu -radan NE -puolella. Itse järvi on kuivunut ollen nykyisn vain Iso-Ruonaojan soistunut laajentuma. Kohde sijsinnee mainitun laajentuman W-rannalla rinteessä.

Kysymyksessä on tuskin esihistoriallinen muinaisjäännös.

Kirj: Castren SMYA XIV, s. 252


Kivijärvi
Salmijärvi
Kittilänjärvi
Holstinharju
Matinaapa
Ahvenjärvet
Järppi
Iso Ruohaoja
10

KEMI 11 (Vähäpalo)

PK 2541 12
Juokuanvaara
x = 07 -
y = 30 -
z =

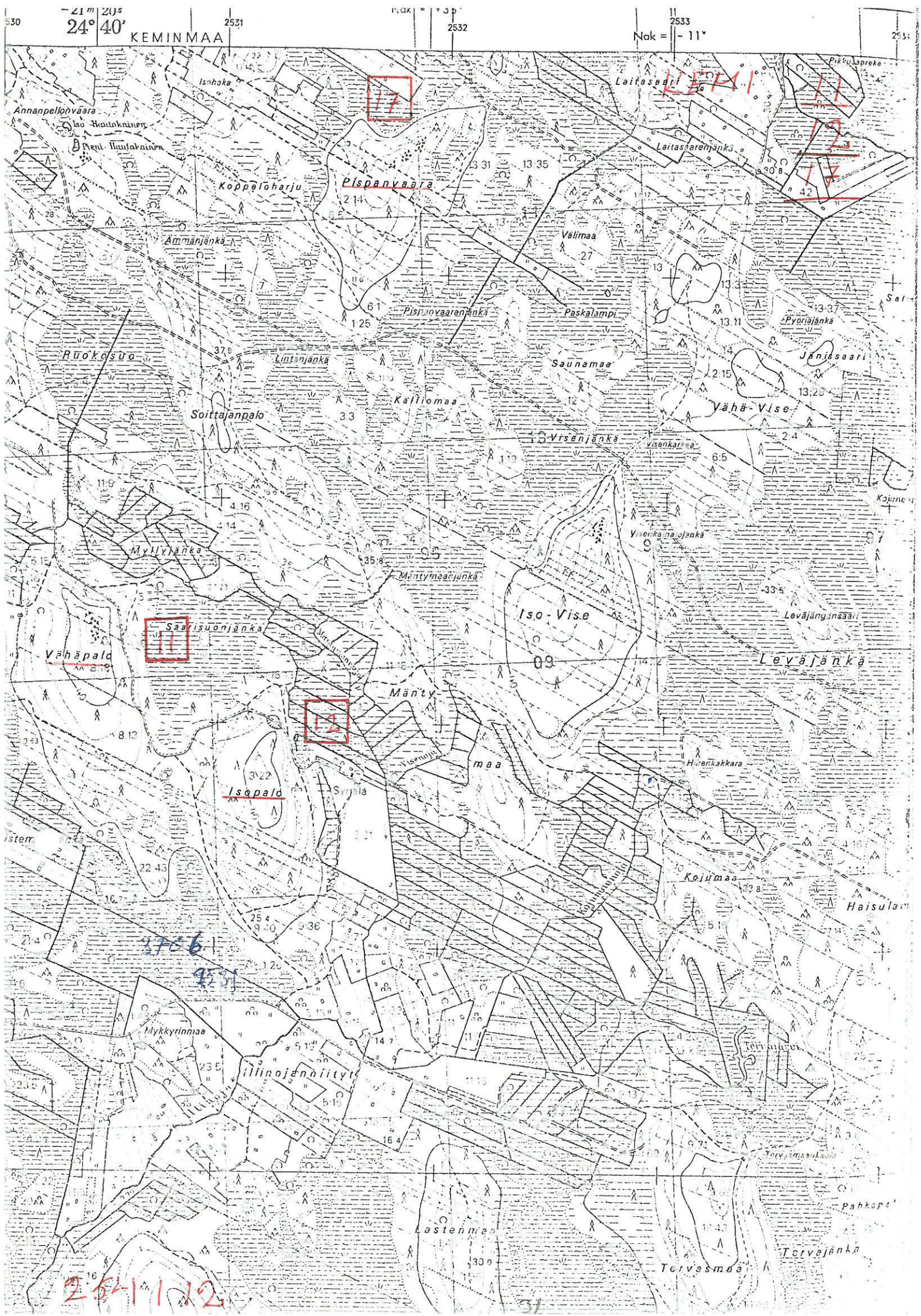
Kuopanteita

Kylä: Ilmola

Kohde sijaitsee Keminmaan Ilmolan kylässä Kemijoen E -puolella, joesta n. 2 km Listemaan ja Isopalon välissä. Vähäpalo on n. 1 km pitkä N - S -suuntainen harjanne, leveyttä on n. 600 m. Eaen N -osassa on rakkaa.

Kuopat sijaitsevat rakassa"paremmin kankaan sivulla". Niitä on 2 - 3 ja ovat 1/2 syltää laajoja ja kyynärän syviä.

Kirj: Castren SMYÄ XIV, s. 252


24° 40'
KEMINMAA
2531
2532
2533
Nak = - 11°
Isohaka
Annanpellonvaara
Iso Hautakainen
Pieni Hautakainen
Koppeloharju
Pispanvaara
Ammanjänkä
Laitasaari
Laitasaarenjänkä
Välimaa
Pisranvaaranjänkä
Päskälampi
Pyöriäjänkä
Ruokosuo
Lintunjänkä
Saunamaa
Kalliomaa
Soittajanpalo
Vähä-Vise
Iso-Virsenjänkä
Virsenkaira
Virsenkaarajänkä
Myllyjänkä
Mäntynaarjänkä
Iso-Vise
Saarisuonjänkä
Vähäpalo
Leväjänkä
Mänty
maa
Isopalo
Hirsenkakkara
Kojumaa
Haisula
Mykkyrinmaa
Lastenmaa
Terva
Pahkara
Tervajänkä
Tervasmaa

KEMI 12 (Isopalo)

PK 2541 12
Juokuanvaara
x = 06 -
y = 31 -
z =

Reurakuoppia (?)

Kylä: Ilmola
Tila:

Kohde sijaitsee Keminmaan Ilmolan kyässä Kemijoen E -puolella n. 3 km joesta Illinojanniittyjen ja Saarisuonjängän välissä. Ed. nro:ssa mainittu Vähäpalo sijaitsee tämän Isopalon NW -puolella välittömästi. Harjanne on n. 1 km mittainen ja N - S -suuntainen. Sen rinteessä on 2 - 3 sammaloitunutta kuoppaa, 1 sylen laajuisia ja syvyydeltään 1.5 kyynärää.

Kirj: Castren SMYA XIV, s. 253

Kts. kartta KEMI 11

KEMI 13 (Lietemaa = Listemaa ?)

PK 2541 09
Keminmaa
x = 06 / 07 -
y = 29 -
z =

" Jättiläisen hauta" ja rakkakuoppia, osittain tuh.?

Kylä: Ilmola
Tila:

Kohde sijsitsee Keminmaan Ilmolan kylässä Kemijoen E -puolella, joesta n. 1 km. O. mainitsee paikan Lietemaana, joka tarkoittanee nykyisellä v. 1982 painetulla kartalla olevaa Listemaata. Se sijaitsee Katosmaan ja Kauppilanjängän välissä, no:ssa KEMI 11 mainitun ~~Pikkupalon~~ vähä W -puolella. Listemaa on NW - SE -suuntainen n. 1 km:n mittainen harjanne.

Listemaalla on 1 sylen laajuinen ja 2 kyynärää syvä hauta. Samalla harjanteella kerrotaan olevan kivirakassa 3 soikeaa, 1 x 2 syltää suusta olevia ja 2 kyynärän syvyisiä kuoppia.

Nykyisin on Listekankaan laella ja N-osassa, laajahko sorakuoppa, eikä rakkaa kartalla näy. Soranotto lienee tuhonnut ainakin osan kuopista.

Kirj: Castren SMYA XIV, s. 253


Kordiskylä
Korvula
Ala-Mataia
Maahila
Maahilankumpu
Vitsajänkä
Vanhatalo
Vainio
Kreku
Ammala
Rapakko
Ilmola
Kotikumpu
Kulmala
Lahden Vuoti
Vuokila
Kuusikko
Rinne
Kauppila
Ojala
Kauppilanjänkä
Uutela
Palokangas
Valkeapää
Liedakkala
Uusi-Prakkula
Yliahti
Listemaa
Svrjälä
Ruuskanen
Pentinsaari
Laiti
Katosmaa
Kemijoki
Hirmula
Ranta-Kunnari
Päävalinjänkä
Moisionjänkä
Mäntyjänkä
Kuivapalo
65° 52' 30"
65° 50'
7306
7307
2541 12
2541 09

KEMI 14 (Vahtola)

PK 2542 07
Kalkkimaa
x = 11 -
y = 29 ä
z =

" Lappalaisten tulisija", tuhoutunut

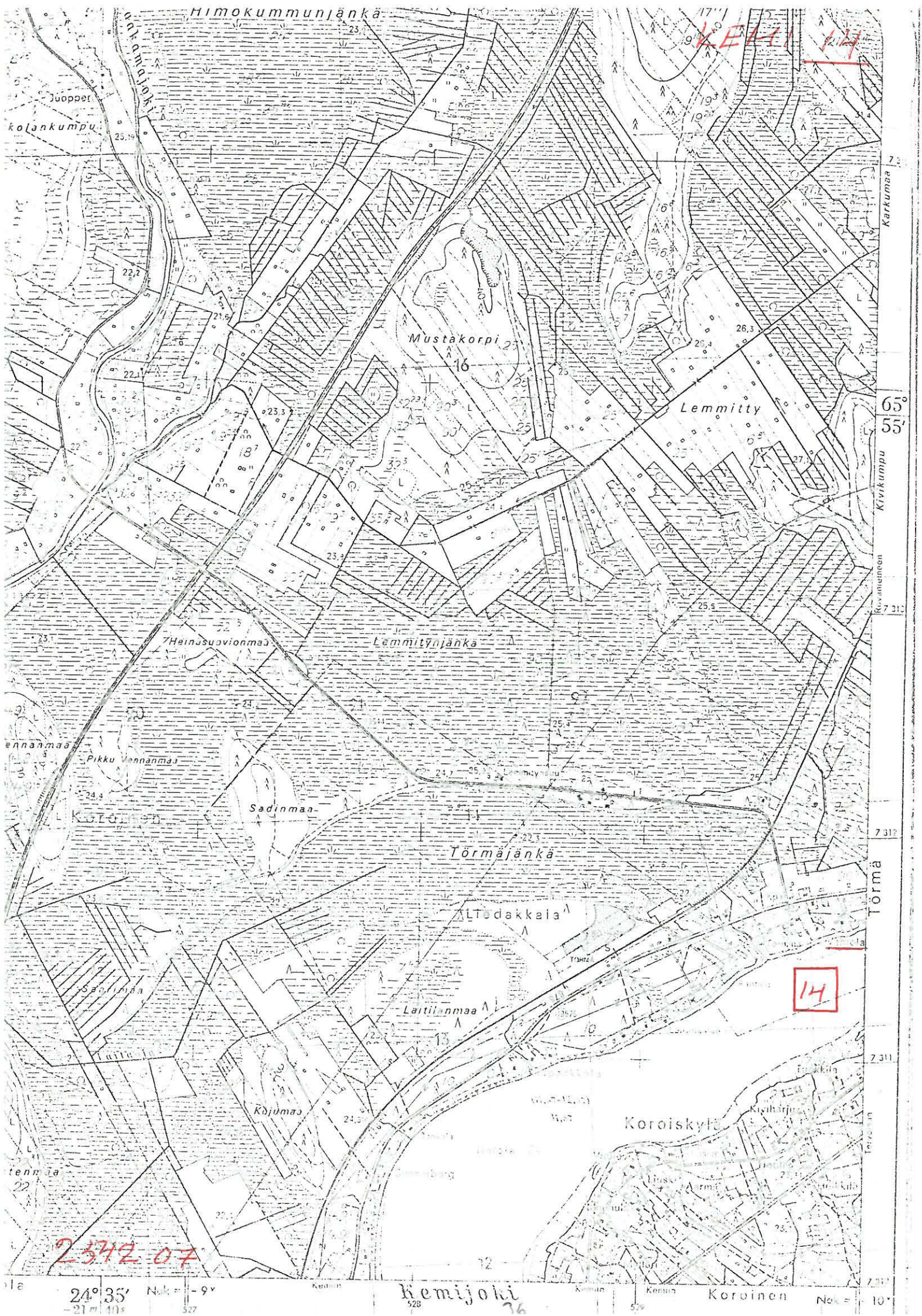
Kylä: Ala-Paakkola
Tila:

Kohde sijaitsee Vahtolan tilalla Ala-Paakkolan kylässä Törmän kylänosassa Kemijoen NW -rannalla Törmän rautatiepysäkiltä n. 1 km ENE.

Paikassa oli n. 2 kyynärää pitkä soikea kuoppa, josta löydettiin hiiliä 3 korttelin syvyydestä. Laidat oli ladottu nelikulmaisista kivistä, kooltaan puoli tiiltä. Välissä oli "sitoma-ainetta". Kivet olivat toiselta puolelta palaneita.
Tulisija hävitettiin peltoa tehtäessä (ennen v. 1887)

Paikasta kerrottiin löytyneen rautainen kirves ja hahlo.

Kirj: Castren SMYA XIV, s. 253.


Himokummunjänkä
Juopperkolankumpu
Mustakorpi
16
Lemmitty
Lemmitynjänkä
Heinäsuovionmaa
Pikkuennanmaa
Sadinmaa
Törmäjänkä
Törmä
Laitilanmaa
Koroiskylä
Kojumaa
Karkumaa
Kivikumpu
65° 55'
24° 35'
Kemijoki
Koroinen
14
2342 07

KEMI 15 (Viippola) PK 2542 10'

h. X = 1200
y = 3076
z = 27.5

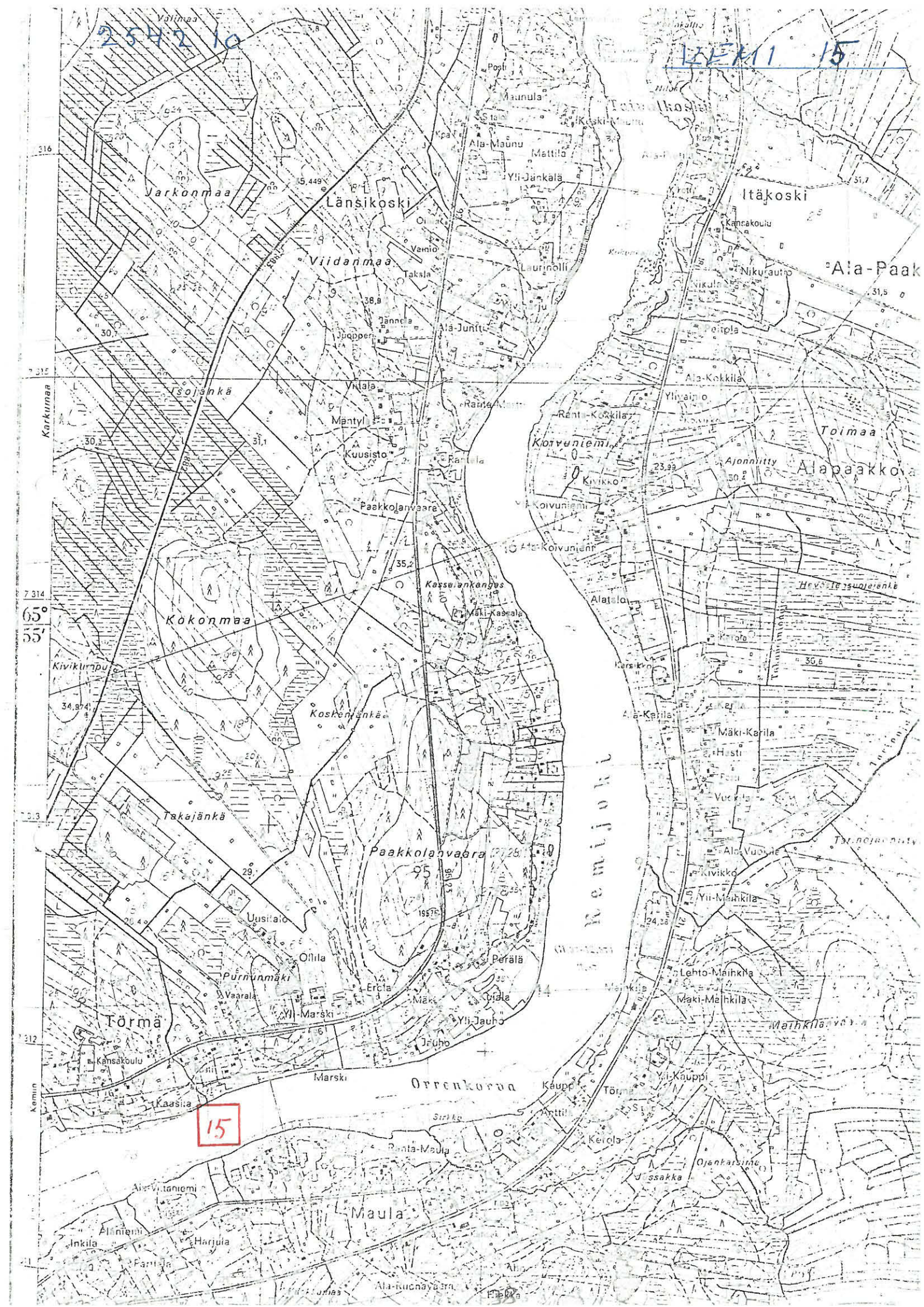
" Lappalaisten tulisija", kuv.

Kylä: Ala-Paakkola
Tila:

Kohde sijaitsee Viippolan tilalla Ala-Paakkolan kylässä Törmän kyläm-osassa Kemijoen NW -rannalla

Kohteessa KEMI 14 kuvatun kaltainen tulisija hävitettiin myöskin Viip-polan talon luona (ennen v. 1887)

Kirj: Castren SMYA XIV, s. 253


2542 10
LEK11 15
Varkonmaa
Länsikoski
Viidanmaa
Soljänkä
Karkumaa
Kokonmaa
Kivikumpu
Koskenjänkä
Takajänkä
Paakkolanvaara
Törmä
Kansakoulu
Kaasila
Marski
Orrenkurva
Maula
Inkilä
Harjula
Ala-Kuonavaara
Ala-Vitaniemi
Kemijoki
Itäkoski
Ala-Paakkola
Toimaa
Alapaakkola
Korvuniemi
Ala-Korvuniemi
Kivikko
Ala-Kokkila
Ylivaino
Rant-Kokkila
Ajonniitty
Alatalo
Mäki-Kassala
Kassalankanko
Hevoleensuolenkä
Mäki-Karila
Husti
Ala-Karila
Ala-Vuohke
Yli-Maihkila
Lehto-Maihkila
Mäki-Maihkila
Maihkila
Yli-Kauppi
Kauppi
Antti
Kerola
Ojankarsinne
Jussakka
Ranta-Maula
Sirkka
Yli-Jänkälä
Ala-Maunu
Mattila
Maunula
Posti
Lauronolli
Takala
Jänneä
Ala-Junttu
Mäntyl
Kuusisto
Paakkolanvaara
Uusitalo
Ollila
Perälä
Purnunmäki
Vaarala
Yli-Marski
Yli-Jauho
Jauho
Ercla
Mäki
Ojala
Kansakoulu
15

KEMI 16 (Ruonavaara)

Peruskartta 2542 10
Ala-Paakkola

vaaran laki x = 1062
y = 3210
z = 58,3

" Jättiläisen pesiä", tuskin muinaisjäännös

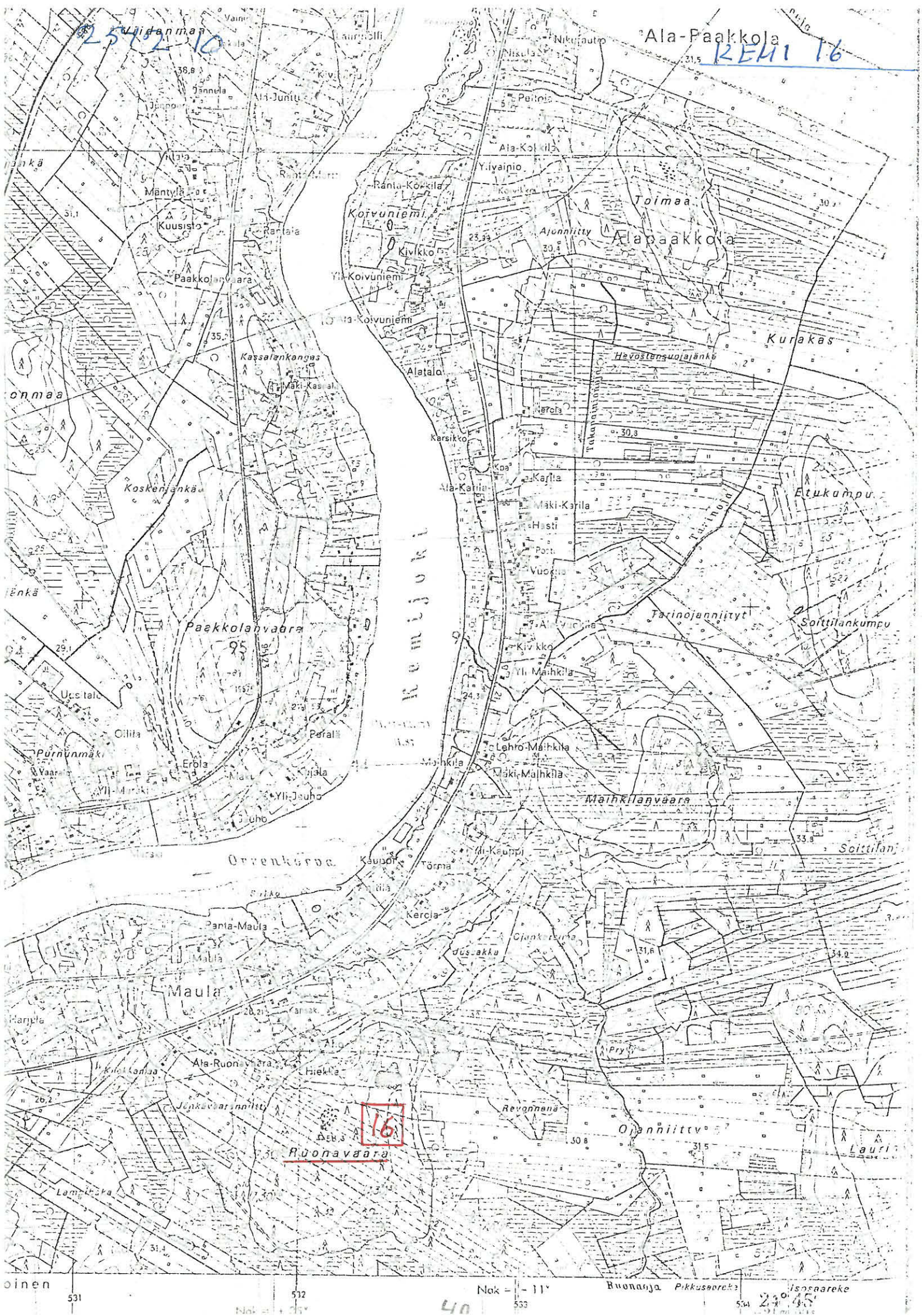
Kylä: Ala_paakkola
Tila:

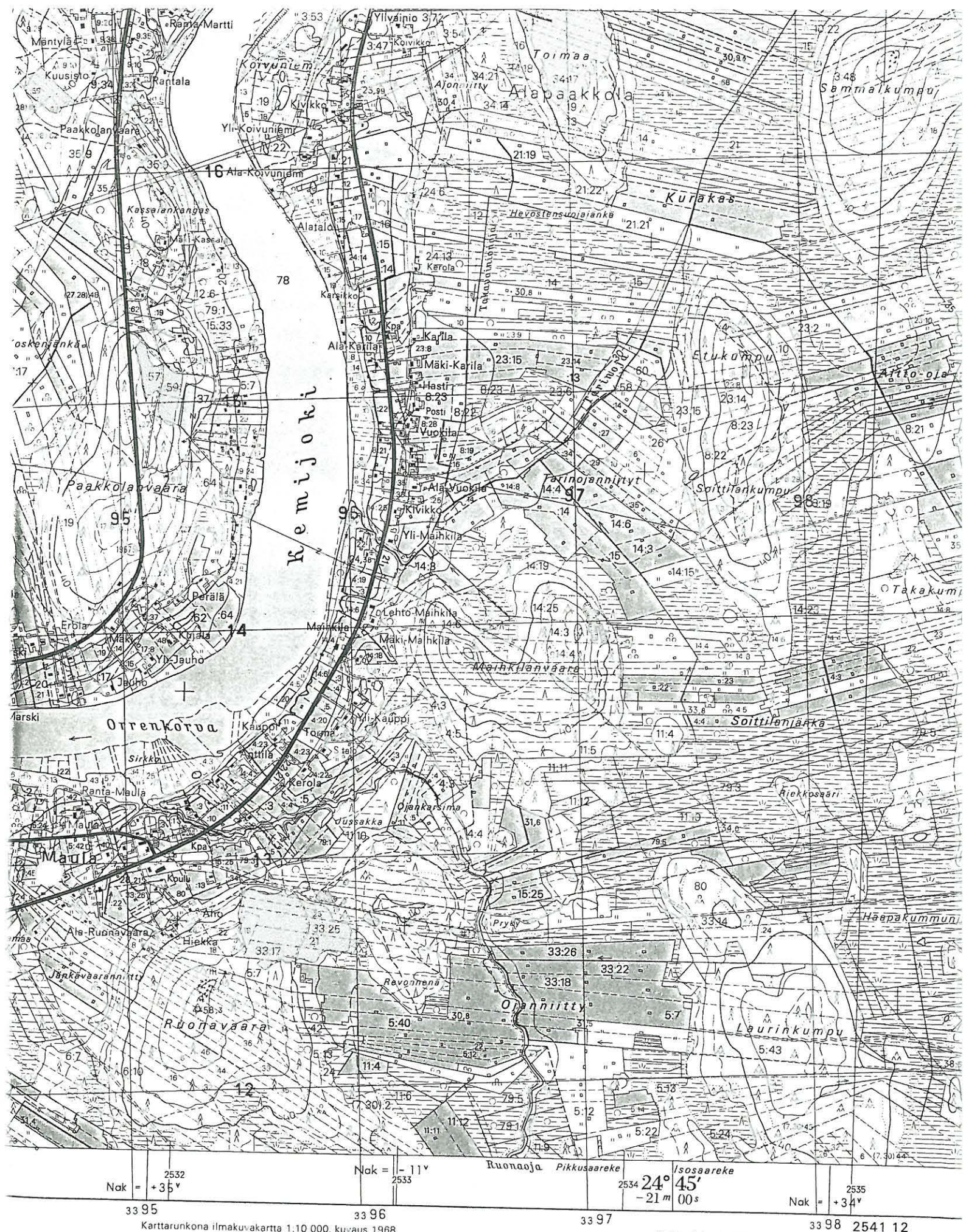
Kohde sijaitsee Kemijoen SSE - rannalla, joen rannasta n. 1 km Ala-Paakkolan kylän S - osassa Maulan kylöryhmän SSE -reunassa. Maulan koulusta on vaaran laelle matkaa 630 m SSE.

Vaaran laella on rakassa 5 - 6 pyöreää kuoppaa, ø 1 - 2 m ja joukossa kaksi suurempaa ø 5 - 6 m.

Kirj: Castren SMYA XIV, s. 253

Koekaiv: Ahvenlampi 1971


Ala-Paakkola
Ala-Paakkola
Remijoki
Paakkolanvaara
95
Maula
Ruonavaara
16
Kurakas
Toimaa
Etukumpu
Maihkilanvaara
Koivuniemi
Kassalankangas
Koskenjänkä
Hevostensuojajänkä
Tarinojannitykset
Soittilankumpu
Ala-Ruonavaara
Jänkävaarannitty
Ajonnitty
Revonnena
Orrenkorva
Nok = 11°
Ruonanja
Pikkusaareke
Isosaareke



Karttarunkona ilmakuvakartta 1:10 000, kuvaus 1968
Alueella magneettisia häiriöitä

Korkeudet metreinä merenpinnasta N 60-järjestelmän mukaan
Vähentamalla 0.137 m saadaan vastaava N 43-järjestelmän kor

1:20000

1 000 500 0 1

1 cm kartalla vastaa 200 metriä maastossa

2542 10

1 41

KEMI 17 (Piispanvaara)

PK 2541 12
Juokuamvaara
laki x = 0949
y = 3173
z = 52,5

" Jättiläisen hautoja"

Kylä: Koroinen
Tila:

Kohde sijsitsee Keminmaan Koroiskylässä Kemijoen rannasta n. 3 km E. Vaara on jänkien saartama pitkänomainen rakkalakinen ylänkö, NE - SW - suunnassa n. 1 km.

Vaaran laen NE -osassa on rakassa 4 soikeaa hautaa, 1.5 x 1 syltää, syvyys 5 korttelia. Samalla kankaalla kerrotaan toisaalla olevan samanlaisia kuoppia.

V. -44 olivat kyläläiset vaaralla solaa paossa, jolloin p[illegible]lle rakennettiin korsuja (Alavainio, s. 79)
Paikkaan liittyy jatuli- tarinoita ja kummitustarinoita, joissa piispa karkoittaa paikalla asuneet jatulit tai kummitukset.

Kirj: Castren SMYA XIV, s. 254
Alavainio, Elsa, Jatuli II, 79 - 80

Koekaiv. Ahvenlampi -71, neg. tulos

Kts. Kartta KEMI 11

KEMI 18 (Junkkilan kumpu)

PK 2542 10
Ala-Paakkola
laen rakka x = 1242
y = 3638
z = 57,5

" Jättiläisen hautoja"

Kylä: Ala-Paakkola
Tila:

Junkkilan kumpu sijaitsee Kemijoen rannasta ja Maihkilan talosta 3800 m E. Tämä jänkien saartama ylänkä on NNW - SSE -suuntainen, pituus n. 1600 m. Laen NNW -osassa on rakkaa, jossa on 6 kuoppaa, ø 1 - 2 m, joukossa yksi kookkaampi, ø n. 3 m.

Kirj: Castren SMYA XIV, s. 254

Koekaiv. Ahvenpampi 1971, neg. tulos


KEMI 018
18
Kurakas
Etukumpu
Aitto-oja
Saarijänkä
Mooseksensaari
Soittilankumpu
Takakumpu
Peltovainiorahe
Junkkilankumpu
Soittilanjänkä
Riekkosaari
Haapakumpu
Haapakummunjänkä
Laurinkumpu
Kellojänkä
Kellolammit
Kaupinmaa
Pikkusaareke
Isosaareke
Nak = + 44'
Nak = - 12'
Mittakaava 1:20000
1 cm kartalla vastaa 200 metriä maastossa
pelto ja niitty
asuin-, liike-, tehdas- ja yleisiä rakennuksia
25 42 10

KEMI 19 (Toimaa)

PK 2542 10

Ala-Paakkola

x = 1494

y = 3360

z = 55

Rakkakuoppia

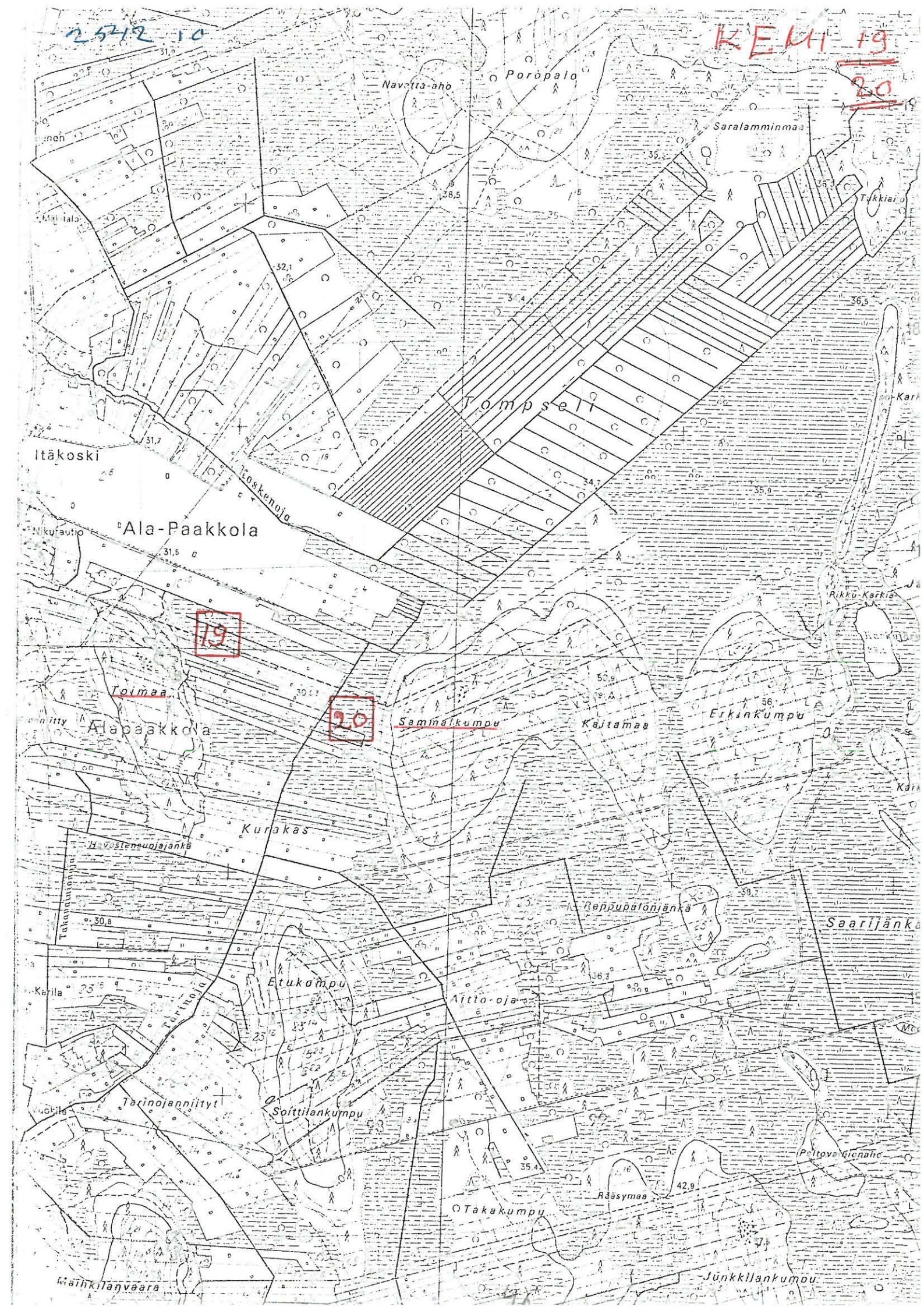
Kylä: Ala-Paakkola

Tila:

Toimaa - niminen ylänkö sijaitsee Keminmaan Itäkosken kylänosassa Kemijoen E - puolella. Taivalkosken voimalasta on Toimaan laelle n. 1300 m SE. Laella on rakka, jossa kerrotaan olevan 7 - 10 pyöreää kuoppaa.

Kirj: Castren SMYA XIV, s. 254

Koekaiv. Ahvenlampi -71, neg. tulos


2542 10
KEMI 19
20
Navetta-aho
Poropalo
Saralamminmaa
Tukkiaho
Tompseli
Itäkoski
Koskenoja
Ala-Paakkola
19
20
Toimaa
Alapaakkola
Sammalkumpu
Kajtamaa
Erkinkumpu
Rikkö-Karkia
Kurakas
Reppupalonjänkä
Saarijänkä
Etukumpu
Aitto-oja
Tarinojannityt
Soittilankumpu
Takakumpu
Rääsymaa
Junkkilankumpu
Maihkilanvaara

KEMI 20 (Sammalkumpu)

TK 2542 10

ALA-PÄÄKKOLA

kummun x = 1480

laki y = 3502

z = n. 52,5

Rakkakuoppia

Kyla: Ala-Paakkola

Tila:

Sammalkumpu sijaitsee kohteen KEMI 19 E -puolella n. 1,5 km:n päässä Tompseli -suoalueen S -reunassa. Taivalkosken voimalasta on Sammalkummun laelle 2700 m ESE.

Kummun laella on rakka, jossa kerrotaan olevan kuoppia.

Kirj: Castren SMYA XIV, s. 254

Kts. kartta kohde KEMI 19

KEMI 21 (Kokonmaa)

PK 2542 10

ALA-PAAKKOLA

vaaran laki x = 1410

y = 3070

z = n. 50

Rakkakuoppia

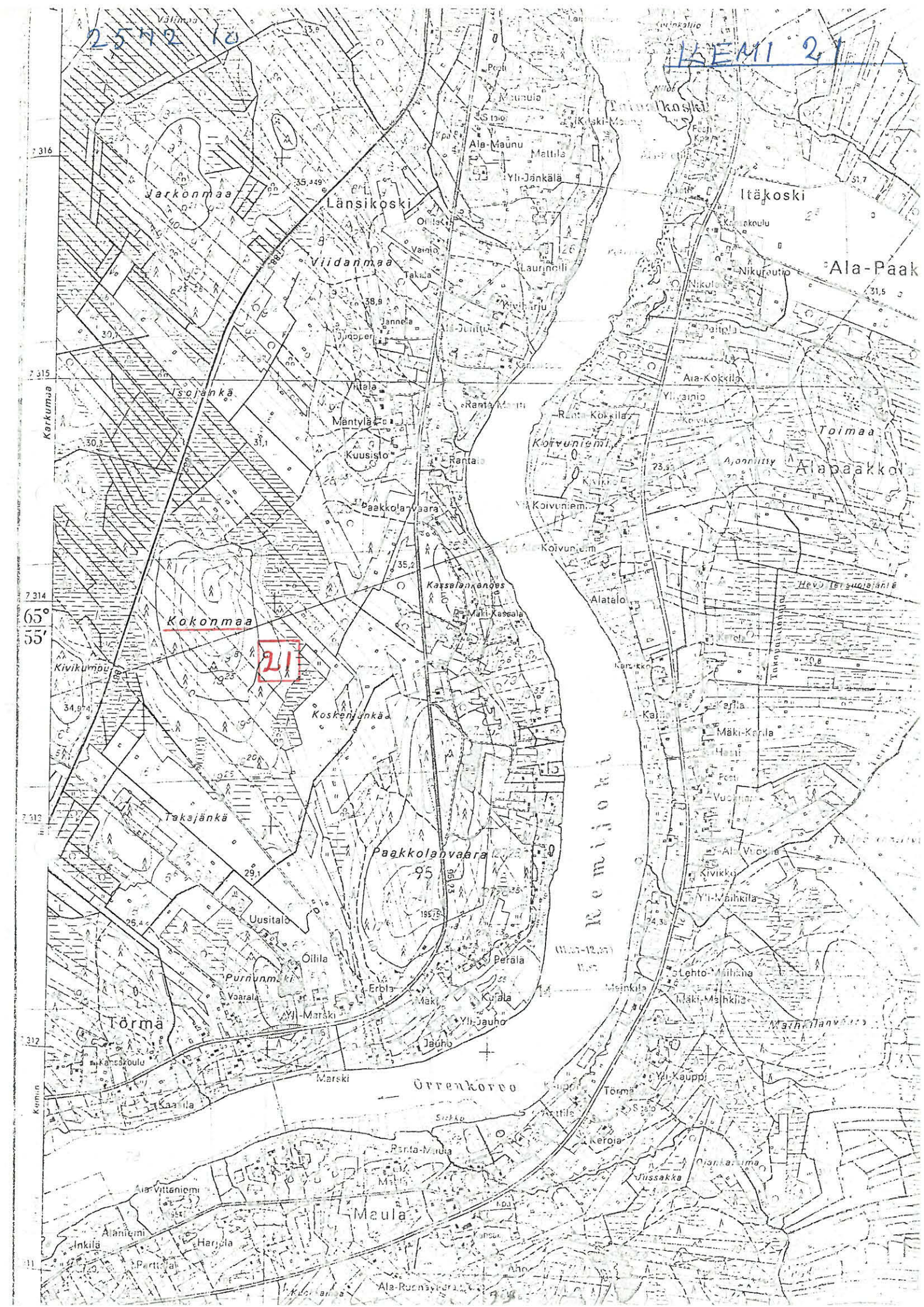
Kylä: Ala-Paakkola

Tila:

Kokonmaa sijaitsee Törmän ja Länsikosken kylänosien välillä Kemijoen W -puolella, joesta runsas kilometri. Taivalkosken voimalasta on Kokonmaalle matkaa n. 2300 m SW. Kemi - Rovaniemi -rautatie sivuaa vaaran NW -rwunaa.

Vaaran rakassa kerrotaan olevan muutamia soikeita kuoppia, 3 korttelia syviä ja 2 kyynärän laajuisia läpimitaten ".

Kirj: Castren SUNA XIV, 254


2512 10
KEMI 21
Ala-Maunu
Mattila
Yli-Jänkälä
Länsikoski
Jarkonmaa
Viidanmaa
Itäkoski
Ala-Paak
Ala-Kokkila
Toimaa
Alapaakko
Koivuniemi
Mäntylä
Kuusisto
Ranta
Paakkolanvaara
Kassalanniemi
Maki-Kassala
Alatalo
Kokonmaa
21
Kivikumpu
Koskenjänkä
Takajänkä
Paakkolanvaara
95
Uusitalo
Öilila
Perala
Purunmäki
Erola
Vaarala
Yli-Marski
Kytala
Yli-Jauho
Jauho
Törmä
Kansakoulu
Marski
Orrenkorvo
Kaarila
Törmä
Yli-Kauppi
Ranta-Maula
Maula
Ala-Vittaniemi
Alaniemi
Inkilä
Harjula
Ala-Ruonavaara
Kivikko
Yli-Maihkila
Lehto-Maihkila
Mäki-Maihkila
Maihkilanvaara
Mäki-Kerola
Kerola
Remiokat
Jussakka
Kerola
Kaarila
Kasvikko
Ahonkallio
Pöntti
Vaimio
Takala
Jannela
Ranta-Kokkila
Kokkila
Ajoniitty
Hevostelusuojelualue
Kaarila
Kasvikko
Ahonkallio
Pöntti
Vaimio
Takala
Jannela
Ranta-Kokkila
Kokkila
Ajoniitty
Hevostelusuojelualue

KEMI 22 (Haapamaa)

PK 2542 07

KALKKIMAA

vaaran x = 1600

laki n. y = 2910

z = n. 55

Kakkakuoppia, soranoton tuhoamia ?

Kylä: Ala-Paakkola

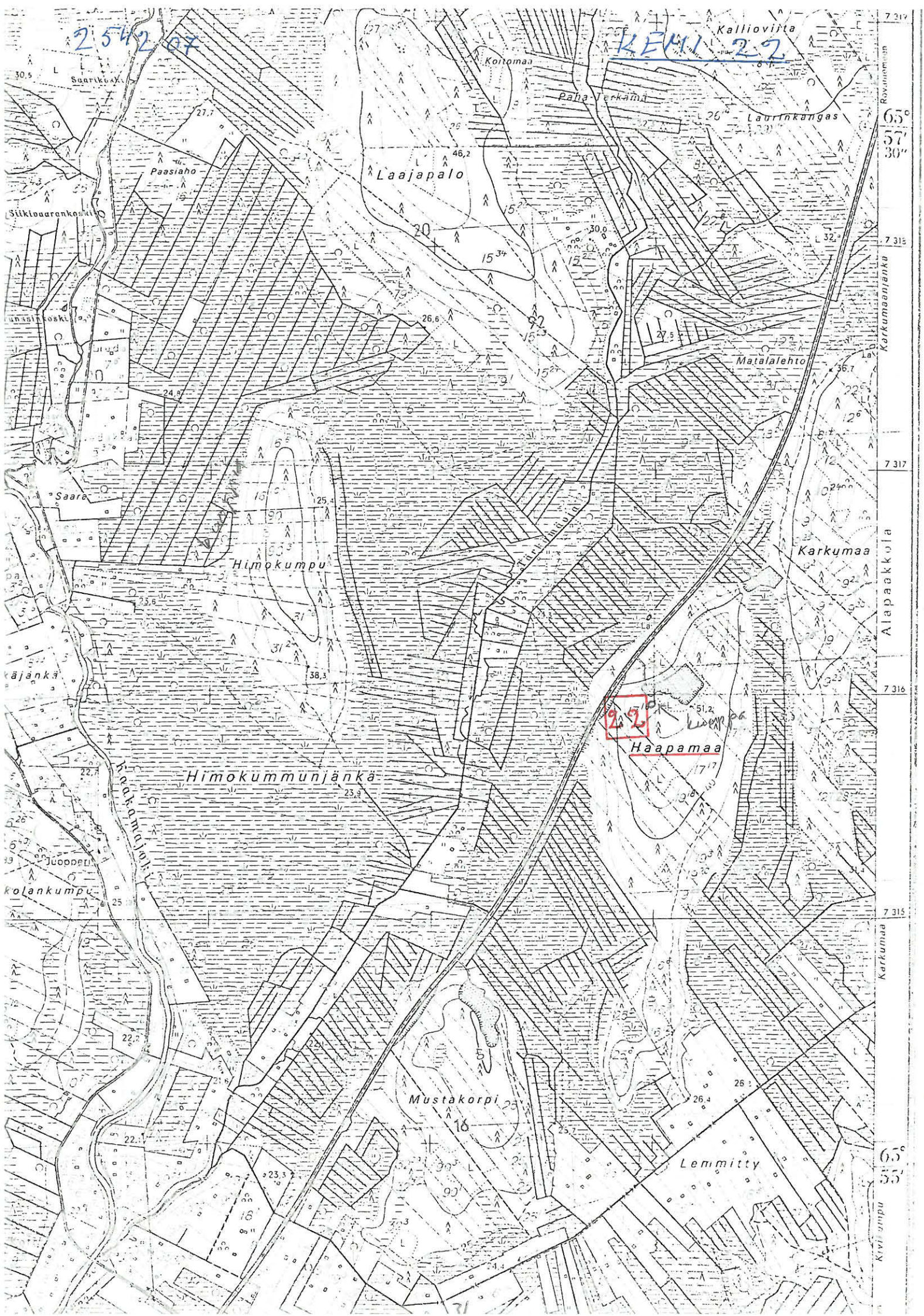
Tila:

Haapamaa sijaitsee Tärkämäjoen ja Kemijoen välisessä maastossa Kemijoen W -puolella Mustakorpi - ja Karkumaa -nimisten ylänköjen välillä. Kemi - Rovaniemi -maantie (uusin 4 - tien linjaus) sivuaa Haapamaan NW -juurta.

V. 1974 painetun peruskartan mukaan Haapamaan laella on 200 x 250 m kokoinen sorakuoppa.

Haapamaan kivirakassa kerrotaan olleen 3 - 4 pyöreää kuoppaa, 2 sylen laajuisia ja 1/2 kyynärää syvia.

Kirj: Oestren SMYA XIV. s. 254


Kallioviita
Koitomaa
Paha-Jerkama
Laurinkangas
Laajapalo
Paasiaho
Matalalehto
Karkumaanjänkä
Saare
Himokumpu
Karkumaa
Alapaakkola
Haapamaa
Himokummunjänkä
Mustakorpi
Lemmitty
7 319
7 318
7 317
7 316
7 315
65° 57' 30"

KEMI 23 (Kiimamaa)

PK 2541 11

KIRVESSAARA

arvioitu x = 7209208

keskipiste y = 3443

z = 30 - 32,5

N. 10 15 kpl kiviraunioita

Kylä: Lautiosaari

Tila: 12:124, 12:130, 12:132, 12:109, 12:110, 12:109

Kiimamaa sijaitsee Keminmaa/Simo -rajasta vajaat 2 km NW Maatinaavan ja Musta-aavan välissä, Maksjärvi on Kiimamaan N- puolella, laelta n. 1200 m. Kiimamaa om liki N - S -suuntainen n. 3 km pitkä ja leveimmillänkin vain 800 m leveä ylänkö. Laen ja samalla muinaisjäännösalueen yli on vedetty suurjännitelinja.

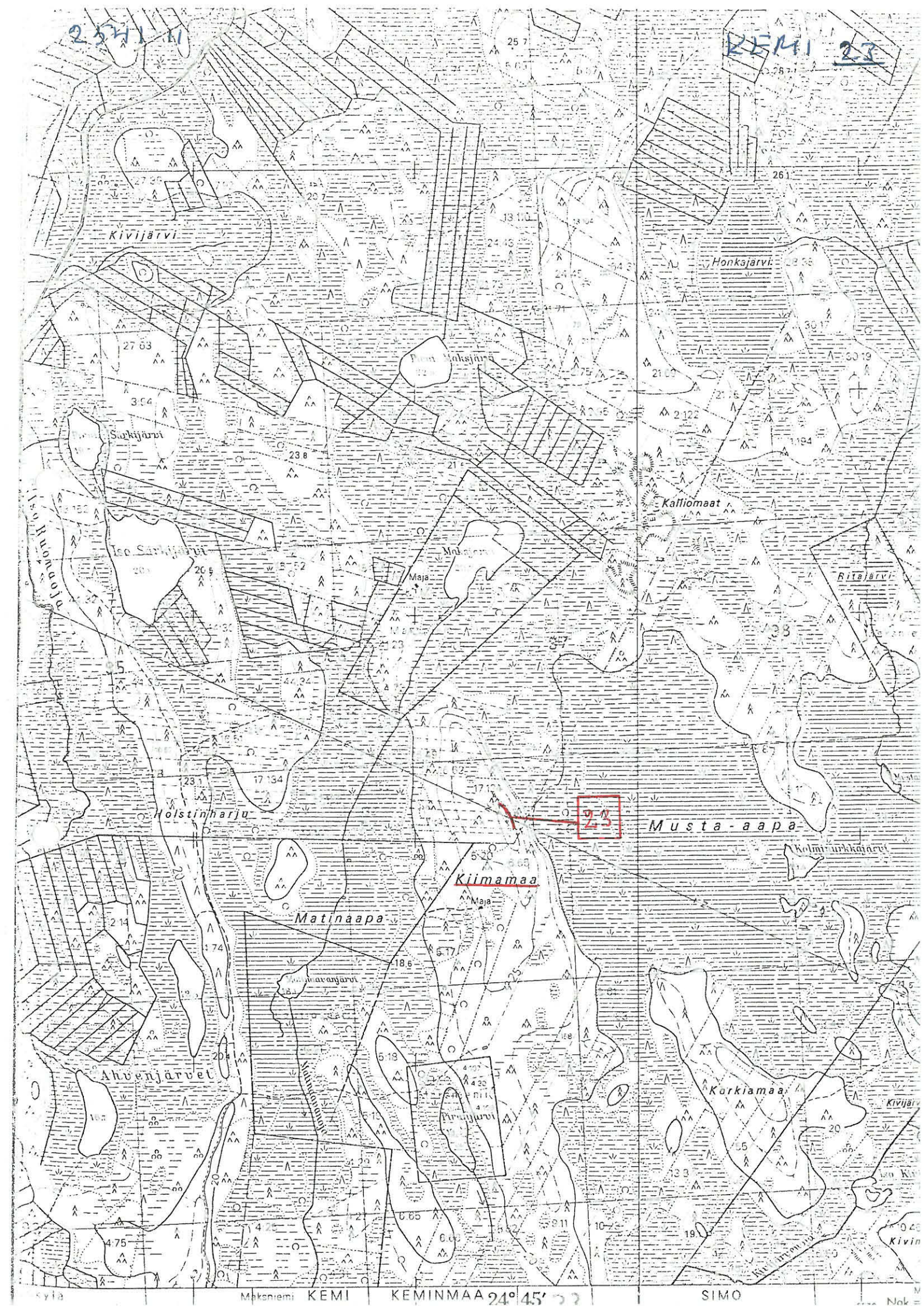
Muinaisjäännökset, soikeanmuotoisia kiviraunioita, reunus keskustaa korkeampi, sijaitsevat harjun laen E ja NE -reunassa. Ne ovat soikeita, kooltaan n. 2 x 1 1/2 syltää. Jounelan mukaan raunioita on 15 kpl ja ne ovat nelikulmaisia, kooltaan 4 x 4 m suurin ja pienin 3 x 1,5 m.

Kirj. Calamnius, Suomi II, 7

Castren, SMYA XIV, s. 263

Jounela, Jatuli II, s. 48 -

Pohjolan Sanomat 24. 9. 1984


2241 11
KEMI 23
Kivijärvi
Honkajärvi
Saukijärvi
Iso Saukijärvi
Iso Ruohaoja
Kalliomaat
Ritajärvi
Holstinharju
Mustaaapa
Kiimamaa
Maja
Matinaapa
Ahvenjärvet
Korkiamaa
Kolmiurkkajärvi
Maksniemi
KEMI
KEMINMAA
24° 45'
SIMO

KEMI 24 (Hirvikumpu)

EK 2541 09

KEMINMAA

x = 09 -

y = 25 -

z = n. 35

Kivillä vuorattu kuoppa

Kylä: Liedakkala

Tila:

Hirvikumpu sijaitsee Kemijoen ja Kaakamajoen välisessä maasrossa Kemijoen W - puolella 600 - 900 m Kaakamajoesta E. Kaakamajoen Lammaskoski ja Kalliokoski ovat hirvikummun kohdalla. Kemi - Rovaniemi - maantie (4 - tien uusin linjaus) on vedetty hirvikummun yli.

Itse Hirvikumpu on lähes N - S -suuntainen, pituudeltaan n. 2 km ja leveydeltään 400 - 500 m. Maantiellä myöten Kemistä on kummulle matkaa 18 km. Kummun NE -osassa on sorakuoppa.

Hoikan mukaan kummulla olevassa kivirakassa on mainitun laatuinen kuoppa. Kohde lienee tuhoutunut maantietä tehtäessä. V. 1982 painetussa peruskarttalehdessä ei kummulla näy rakkaa.

Kirj. Appelgren, Luett. Suomen muinaisjäännöksistä VI. s. 32

Castren SMYA XIV, s. 254, mainintya alaviitteessä


Kurunpää
Kurunsaari
Ahonpää
Hirvikumpu
Kotikumpu
Ajojänkä
Liedakkala
Suntionkumpu
Mäki
Meattä
Riuotus

KEMI 25 (Kallinkangas)

PK 2541 09

KEMINMAA

x = 02 / 03 -

y = 22 / 24 -

z = 20 - 45

Jatulintarha, tuh. ?

Kylä: Liedakkala

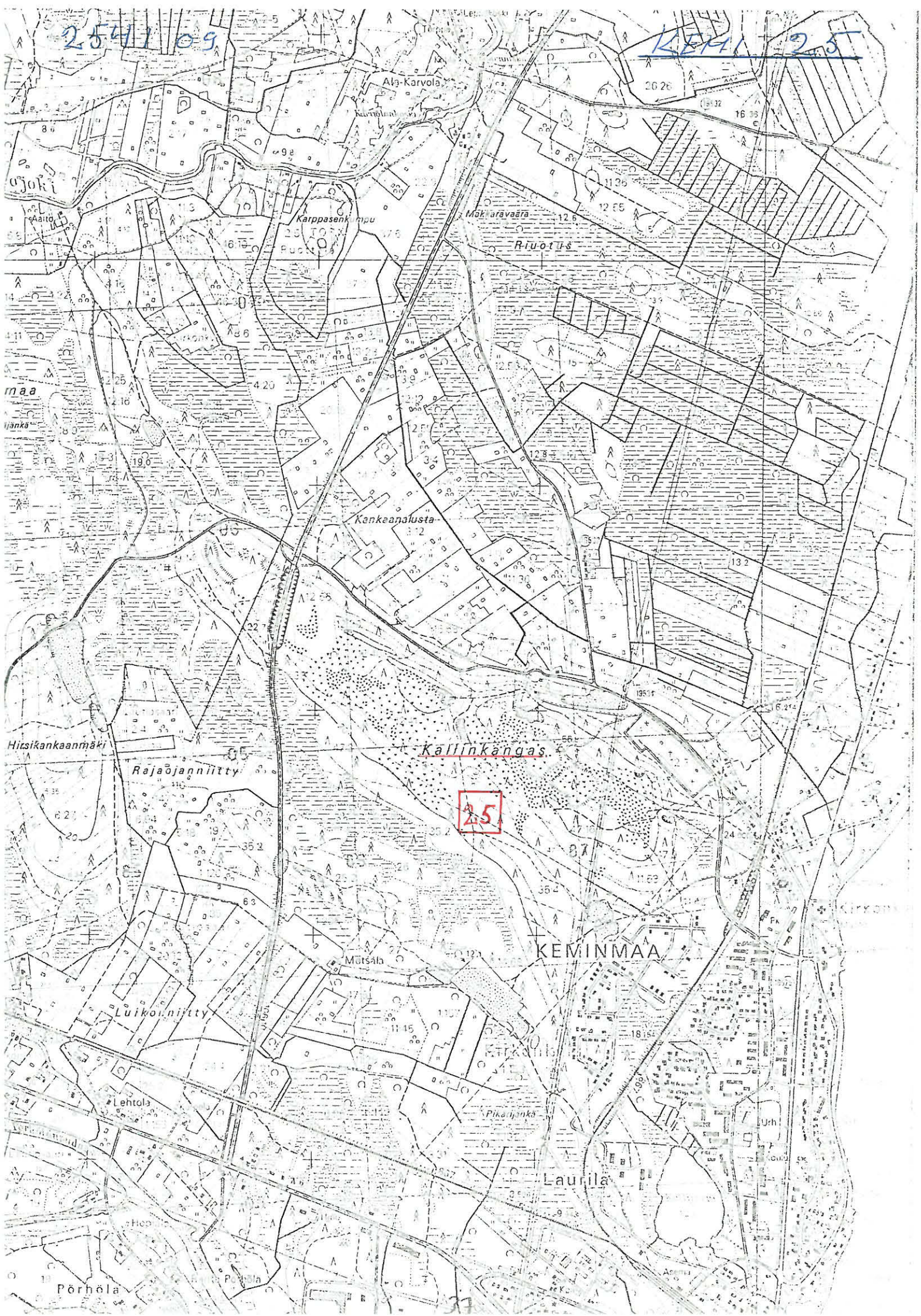
Tila:

Kallinkangas -niminen rakkainen ylänkömaa sijaitsee Kemijoen W -puolella joen ja Kemi - Rovaniemi -tien (4 -tien uusi linjaus) välissä. Keminmaan kirkot sijaitsevat Kallinkankaan SE -päässä Kemijoen rannalla.

Itse kangas on SE - NW -suuntainen, pituudeltaan n. 3 km ja leveydeltään 400 - 1000 m. Keskiaikainen maantie Torniooon noudattaa kankaan NE - reunaa. Kankaan ENE - reunassa on hautausmaa.

Kankalla kerrotaan olleen samanlainen jatulintarha kuin Ajoksessa (kts. kohde KEMI 6 ja 3, kuva 10).

Kirj. Castren SMYA XIV, s. 252


254109
KEMI 25
Ala-Karvola
Karppasenkumpu
Mokaravaara
Riuotus
Kankaanalusta
Hirsikankaanmäki
Rajaojanniitty
Kallinkangas
25
KEMINMAA
Mutsala
Luikonniitty
Lehtola
Pikajänkä
Laurila
Pörhölä

KEMI 26 (Ajos, Murhaniemi)

PK 2541 07

AJOS

radioma- x = 6508

jakka y = 2698

z = n. 2,5

Jatulintarhoja

Kylä: Lautiosaari

Tila: 18:101 ja

Murhaniemi on Kemin edustalla olevan Ajos -nimisen saaren SE pistävä niemi Ajoskrunnista n. 2.5 km N. Niemellä on radiomajakka. Sen luona tiellä on sijainnut sittemmin hävitetty jatulintarha.
Lähellä satamakapteeni Ahon huvilan luona on enjä.

Putk. A E-E inv.

Kts. kartta kohde KEMI 9

KEMI 26 AJOS MURHANIEMI



F145914:1

RADIOMAJAKAN VIERELLÄ TIELLÄ ON SIJAINNUT SITTEMMIN HÄVITETTY JATULINTARHA.

KUV. AARNI ERÄ-ESKO 1962

KEMI 27 (Hirvenkumpu)

PK 2541 09

KEMINMAA

x =

y =

z =

Kiviesineiden löytöpaikka

Kylä: Liedakkala

Tila:

-poistettu 4.9.-86

Löydöt: KM 2571: 1, tikarin muotoinen keihäänkarki, l. Hirvenkummulta tai Hirvikummulta Ala-Kontiolan maalta, lahj. mv. Matti Niemelä 1888. Samasta paikasta 1. samanlainen esine, joka hukkaantunut.

Lp. lienee kohteessa KEMI 24 mainittu Hirvikumpu. Löytöjen kivikautisuus ei ole varma. Kontiolan taloja on Kemijoen W-rannalla Liedakkalan kylässä. Hirvikumpu on taloista n. 3 km NW.

Kirj. Castren SMYA XIV, s. 243

Kts. kartta kohde KEMI 24

KEMI 28 (Maula) PK 2542 10

ALA-PAAKKOLA

tila x = 1146

y = 3156

z = 22,5

Kivilesineiden löytopaikka

Kylä: Alapaakkola

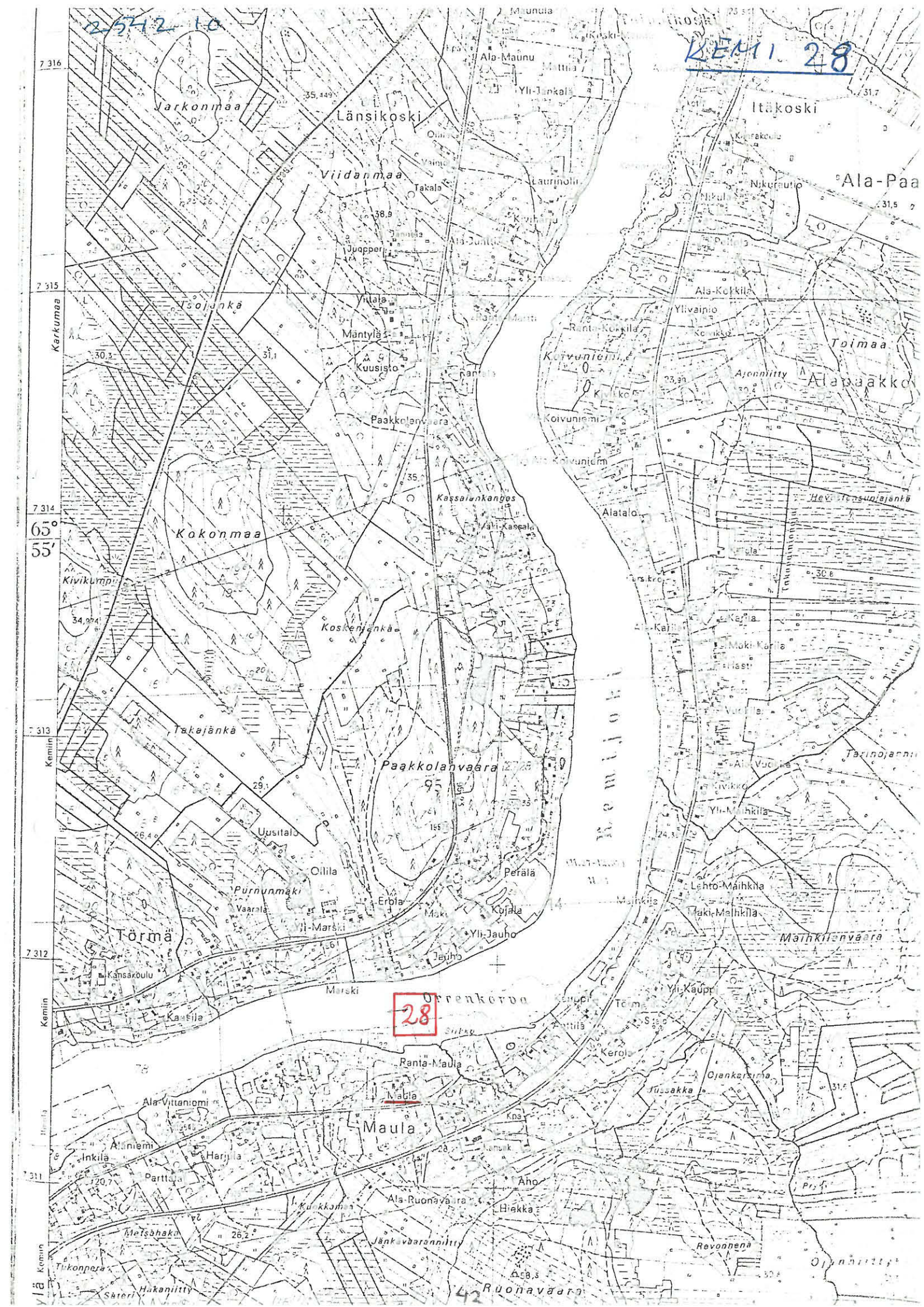
Tila: Maula (?)

Löydöt: KM 2571:12, reikäkivi, l. Maulan talon pellosta, lahj. Kaisa Annala yo Castrenille 1888;
KM 2571:13, kuten edellä, lahj. talokas Maula yo Castrenille 1888

Maulan talot ja samanniminen kyläryhmä sijaitsee Kemijoen S rannalla Orrenkorvan kohdalla. Kemin kaupungista on kylälle matkaa maantietä (tie nro 926) n, 20 km.

Castrenin mukaan ens. löytö on verkonpaino, toinen värttinänpyörä.

Kirjall. Castren SMYA XIV, s. 243


2542 10
KEMI 28
Ala-Maunu
Yli-Jankala
Jarkonmaa
Länsikoski
Itäkoski
Viidanmaa
Takala
Laurinoli
Ala-Paa
Juopperi
Ala-Kokkila
Ylivainio
Ranta-Kokkila
Tsoljänkä
Ylilala
Mäntylä
Kuusisto
Karkumaa
Toimaa
Ajonniitty
Alapaakko
Koivuniemi
Paakkolanvaara
Kassalankangas
Alatalo
Kokonmaa
Kivikumpi
Koskenjänkä
Takajänkä
Paakkolanvaara
Uusitalo
Oilila
Perälä
Purnunmäki
Vaarala
Erola
Kujala
Yli-Marski
Yli-Jauho
Jauho
Törmä
Kansakoulu
Marski
Kamiin
Kasila
Ranta-Maula
Maula
Ala-Viittaniemi
Inkilä
Harjula
Parttala
Ala-Ruonavaara
Hiekka
Aho
Metsähaka
Jänkävaarannitty
Tikonpera
Säteri
Hakaniitty
Ruonavaara
Lehto-Maihkila
Taki-Maihkila
Maihkilanvaara
Yli-Kaupp
Kerola
Ojankarsima
Tussakka
Revonnena
28
42

KEMI 29 (Haminansaari) EK 2541 09

KEMINMAA
7301 96
x = 0194
25 25 68
y = 2568

z = alle 10

Kauppa- ja markkinapaikka n. v:sta 1521 v:een 1821

Kylä: Kirkonkylä

Tila:

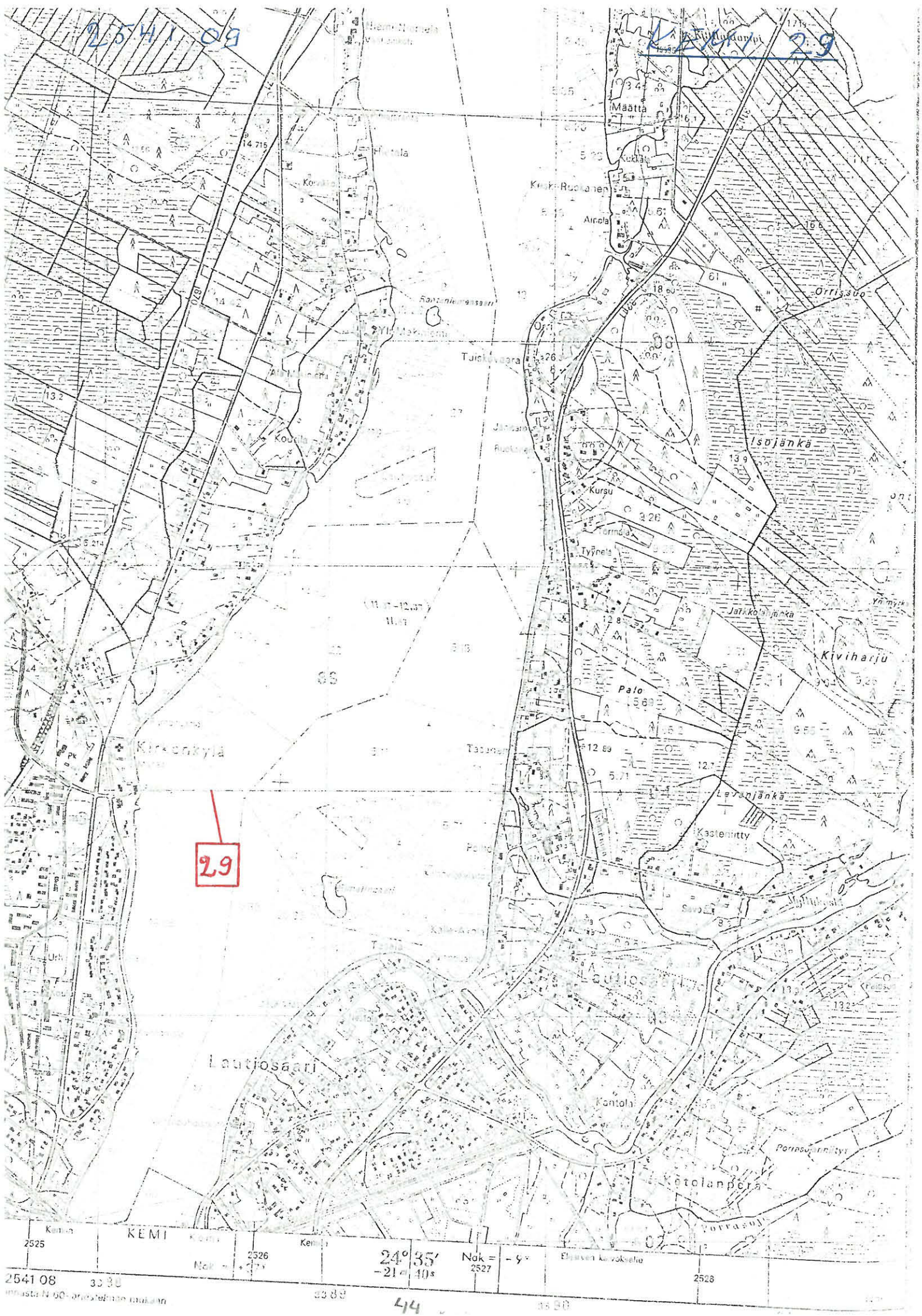
Löydöt: lasitettua keramiikkaa, lasinpaloja, liitupiippuja, rahoja jne (Cleven kaivaus 1947).

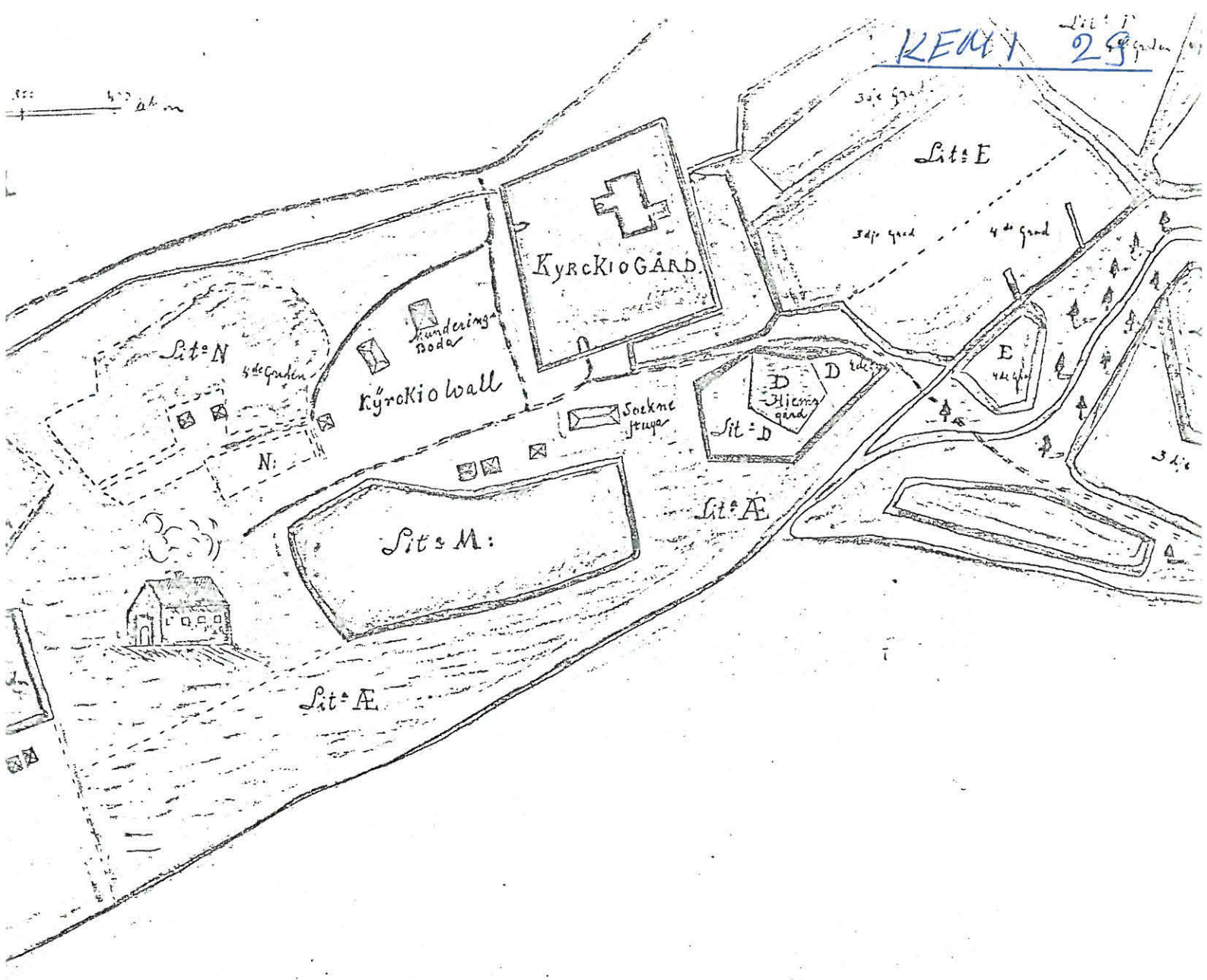
Haminansaari sijaitsi Kemijoessa vastapäätä Kemin vanhaa kirkkoa ja pappilaa vieressä Satamasaaren S-puolella. Nykyisin saari on Isohaaran voimalan patoaltaassa veden alla.

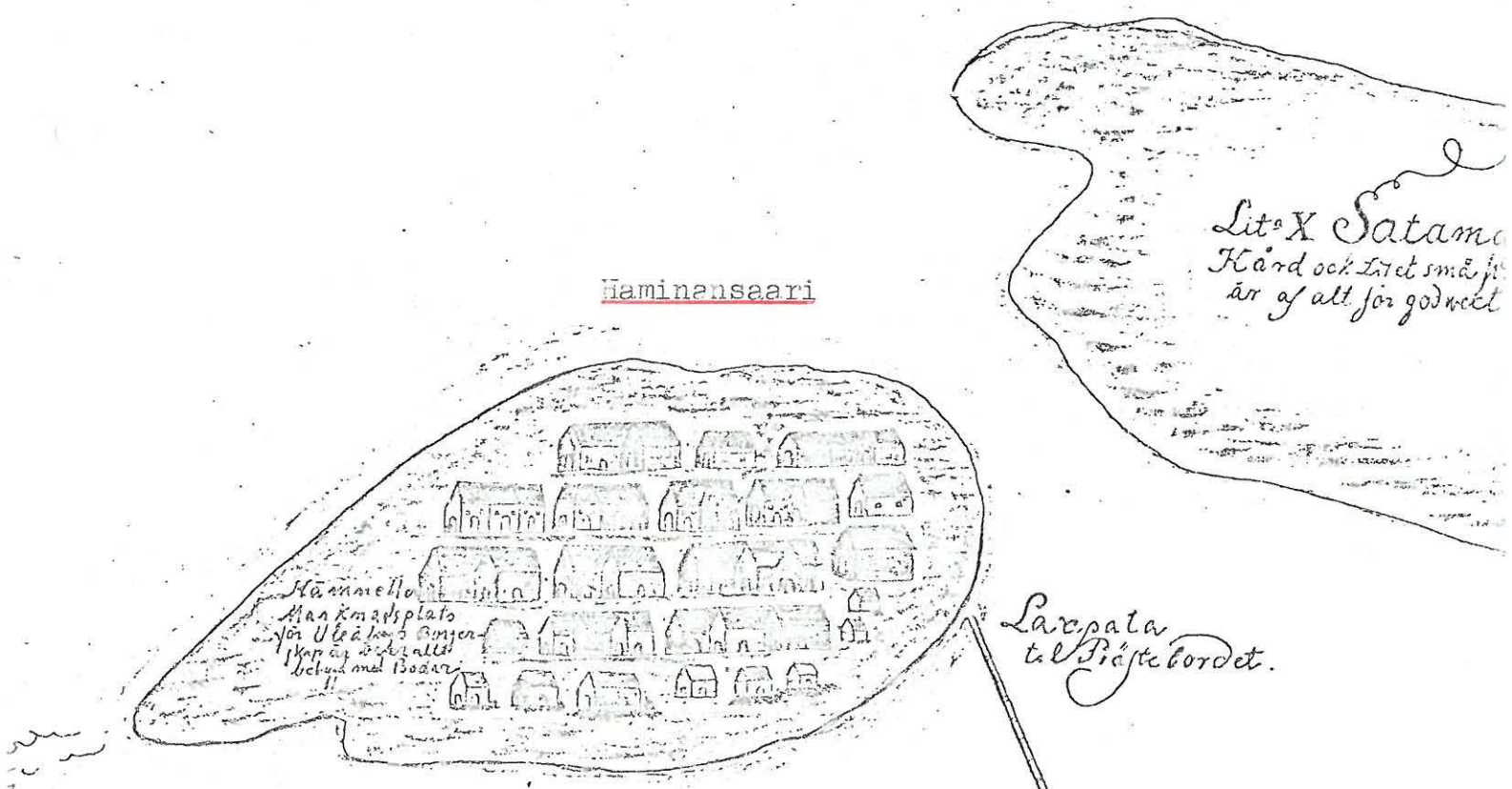
Kaivauslöydöissä vanhin raha on Sten Sture vanh. raha, kuitenkin suurin osa löydöistä ajoittuu 1700 - luvulle.
Kauppapaikkaoikeutensa saari sai v. 1531. V:n 1821 palon jälkeen markkinat siirrettiin mantereelle vanhan kirkon luo.

Tutk. Hallgren tark. 1907
Cleve kaiv. 1947

Kirj: mm. Calamnius, Suomi II:7, s. 207
Hallgren, Kotiseutu 1910, s. 110-
Hellmann, Anteckningar I 1906, s. 347-
Cajanus, Piirteitä Kemin ... 1927, s. 7-
Vilkuna, Lohi
Cleve, Jatuli V, s. 3 - jne.
Europaeus 1909
Appelgren SM XX


2541 09
29
Määttä
Kuklas
Kreivi-Ruokanen
Airola
Orrissuo
Isojänkä
Kursu
Tyynelä
Jatkolanjänkä
Kivihaju
Palo
Leväjänkä
Kastehlitty
Kaarenkylä
Lautiosaari
Kantola
Kotolanpera
KEMI
24° 35'
-21° 40s
Nak =
2525
2526
2527
2528
2541 08
33 30
33 30
44





Ote Kemin pappilan tiluskartasta v:lta 1740. Sign. XI:8, CMA

KEMI 30 (Keromäki)

PK 2542 10
ALA-PAAKKOLA
lp. n. x = 1182
y = 3277
z = 27,5 - 30

Muinaissuksen löytöpaikka

Kylä: Ala-Paakkola
Tila:

Suksipari löydettiin ojaa kaivettaessa harjun E sivulla olevasta jängästä. suo- ja hietakerroksen rajasta hiekan sisää. Toinen suksi katkaistiin ja kiskottiin esiin ja poltettiin myöhemmin. Toinen jätettiin paikoilleen. Löytö tehtiin n. v. 1900.

V. 1907 Tallgren kaivatti paikkaa, mutta paikoilleen jätettyä suksea ei löydetty. Lp on n. 100 m pronssikirveen valinmuottien (Oulu 536) lp:stä SE.
Kts. kohde KEMI 2 ja siinä olevat kartat.

Kaivaus: Tallgren 1907, josta kertomus.

2542 07

KeMI 31 (Ämmänheikki)

FK 2541 09 x -10-

KEMINMAA y = 29 -

tila x = 08 -

y = 28 -

z =

Kivilajineen löytöpaikka

Kylä. Ilmola

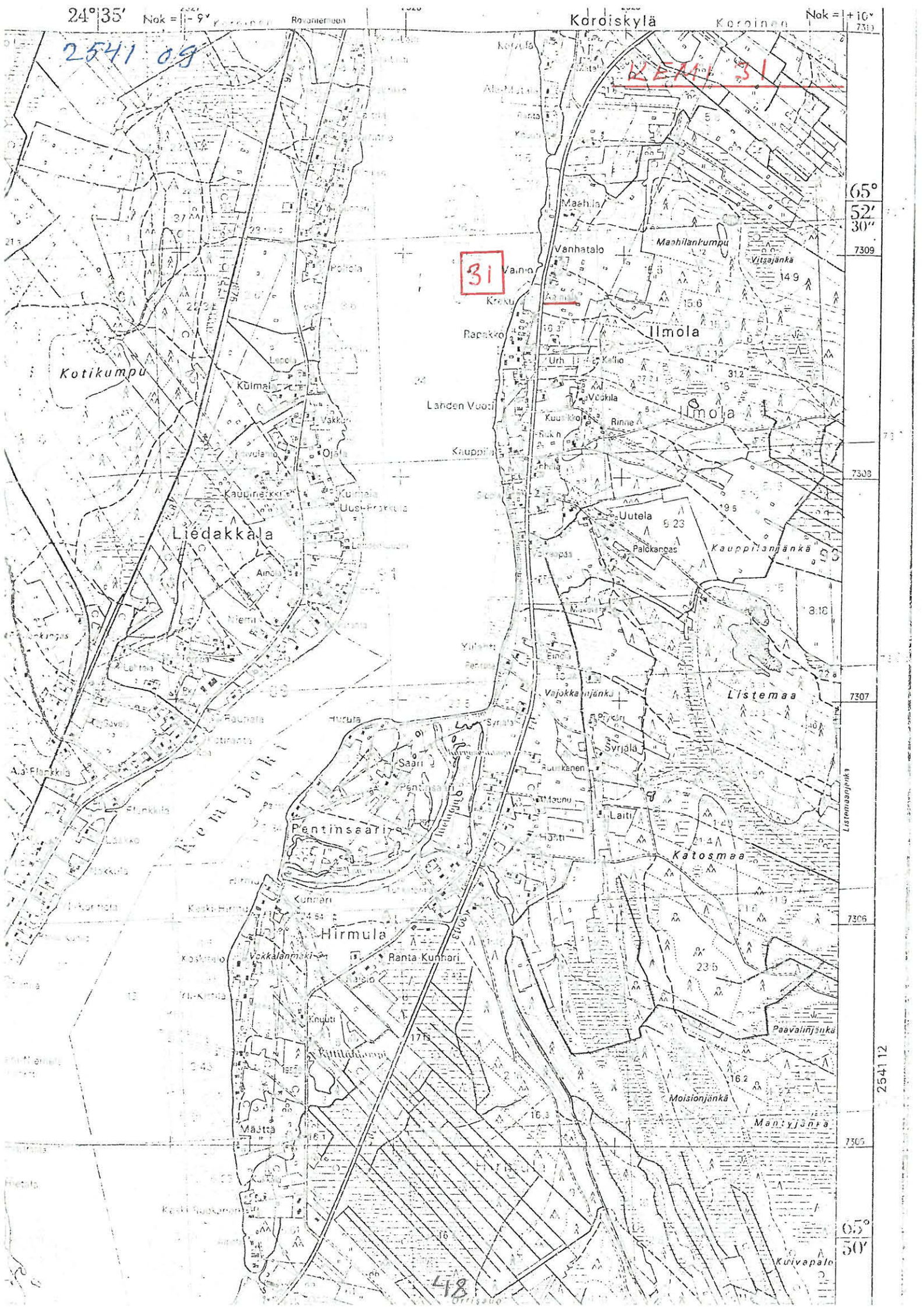
Tila. Ämmälä 15:9 (?)

Ämmälän tila (= Ämmänheikki ?) sijaitsee Kemijoen E rannalla Kemi - Rovaniemi maantien varressa (tie nro 926). Kemistä on paikalle matkaa n. ~~16~~ 18 km maantietä myöten.

Ämmälän (= Ämmänneikki ?) talon kiukaasta on löydetty sittemmin nukkaantunut reikakivi.

Kirj. Castren SMYA XIV, s. 244

kivikauden kuoma?


24°35'
Nak = -9'
Nak = +10'
Koroiskylä
2541 09
KEAM 31
31
65°
52'
30"
7309
7308
7307
7306
7305
65°
50'
2541 12
Maahila
Maahilankumpu
Vitsajänkä
Vanhatalo
Vainio
Ilmola
Rapakko
Kotikumpu
Külmäi
Landen Vuori
Vakkila
Rinne
Kauppila
Kauppilanjänkä
Uutela
Palokangas
Liedakkala
Kauppinieikki
Uusi-Frakkila
Listemaa
Vajokkajänkä
Syrjälä
Saari
Pentinsaari
Laiti
Katosmaa
Hirmula
Ranta-Kunnari
Vakkalanmäki
Knuuti
Määttä
Paavalinjänkä
Moisionjänkä
Mantyjänkä
Kuivapalo
48

KEMI 32 (Kaasila) PK 2542 10

ALA-PAAKKOLA

tila x = 1176

y = 3043

z = n. 25

Kiviesineen löytöpaikka

Kylä: Ala-Paakkola

Tila: Kaasila 32:3 (?), om. kunta

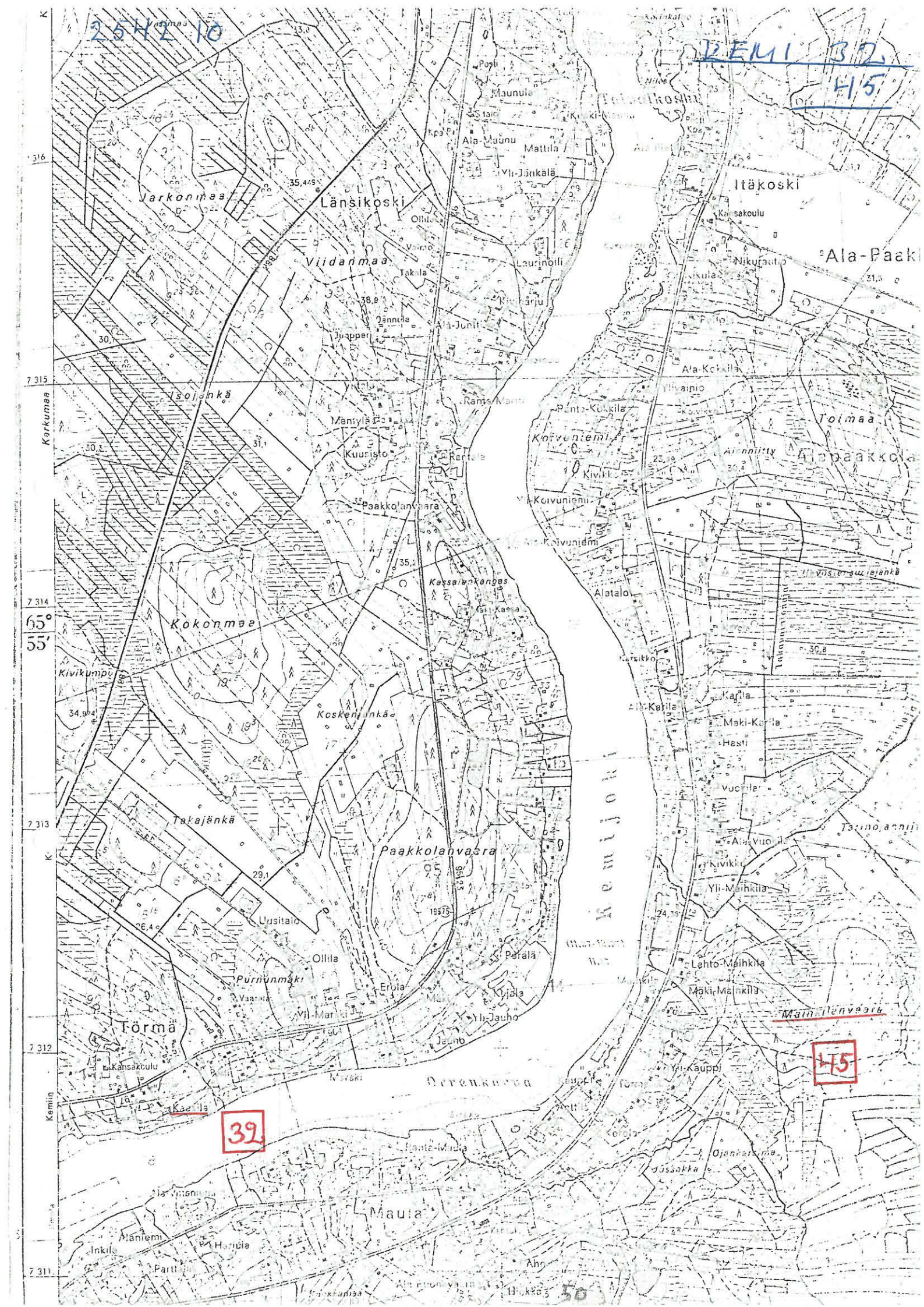
Kaasilan tila sijaitsee Kemijoen N rannalla Tormän kyläryhmässä. Kemi - Rovaniemi maantie (tie nro 19571) kulkee tilan maiden poikki. Kemistä on paikalle matkaa maantietä myöten n. 21,5 km.

Talossa on säilytetty "ukonnuolta", joka oli n. 7 tuumaa pitkä ja 1 1/2 tuumaa leveä. " Siinä on ollut terävä nokka ja pyöreät syrjät, viheriätä kiveä, jossa raitoja vinoon.

Paikka kaivamaton

Kirj: Castren SMYA XIV, s. 244.

tarkk. Ahven kampi 1971


25H2 10
KEMI 37, H5
Järkonmaa
Länsikoski
Viidanmaa
Takala
Laurinoili
Itäkoski
Ala-Paakkola
Ala-Kotila
Toimaa
Isojänkä
Karkumaa
Mäntylä
Kuuristo
Paakkolanvaara
Kassalankangas
Kokonmaa
Kivikumpu
Koskenjänkä
Takajänkä
Paakkolanvaara
Kemijoki
Uusitalo
Ollila
Purnunmäki
Törmä
Erola
Vaarala
Vii-Markki
Jauho
Peralä
Kujala
Yli-Jauho
Kansakoulu
Käsilä
Maula
Alaniemi
Inkilä
Hannila
Parttala
Ahola
Hukka
Alatalo
Kaila
Mäki-Kaila
Hesti
Yli-Maihkila
Lehto-Maihkila
Mäki-Maihkila
Yli-Kauppi
Ojanperämaa
Jussakka
Kaila
H5
39
50

KEMI 33 (Pölhö)

TK 2541 09

KEMINMAA

tilan as. x = 0172

rakennus y = 2701

z = 10 - 15

Rautakautinen löytöpaikka

Kylä: Lautiosaari

Tila: Pölhö

Löydöt: KM 514. rautainen keihäänkärki

Pölhön tila sijaitsee Kemijoen E rannalla vastapäätä Keminmaan kirkkoja. Kemistä on maanteitse paikalle matkaa n. 9,5 km (tie nro 926). Isonaaran patoaminen upotti Kemijoessa Pölhön kohdalla olleen Rimalinsaaren lähes kokonaan veden alle.

Tilalta on löydetty kellatia kaivettaessa rautainen keihäänkärki 1861. Silloinen isäntä Joh. Pölhö lahjoitti esineen seuraavana vuonna J. W. Calamniukselle, joka toi esineen museoon.

Kirj: Castren SMYA XIV, s. 246


Pentinsaari
Hirmula
Ranta-Kunnari
Raisio
Yli-Kittilä
Määttä
Kaski-Ruokanen
Arola
Orrissuo
Orri
Isojänkä
Kursu
Järkkolanjänkä
Palo
Levasjänkä
Kastenlutty
Laurilosaari
33

KEMI 35 (Kallijärvi)

PK 2541 09

KEMINMAA

lp. n. x = 0128

y = 2473

z = 15 - 20

Kiviesineen löytöpaikka

Kylä: Kirkonkylä

Kallijärven as. alue, os. Haminasaarentie 1

Löydöt: KM 18224, liuskekeinähänkarjen katkelma, jonka l. koululainen Sven Förn (os. Ranua, Kuukasjärvi) Laurilan Kallijärven NW - rannalta rak. mest. Heiskasen omistamalta tontilta vesijättömaalta turpeesta muutaman cm:n syvyydestä 20. 8. 1970.

Löytöpaikka sijaitsee Keminmaan Laurilassa (Kirkonkylä) Kallijärven ympäristöön hiljattain rakennetulla asutusalueella.Kemijoen W -rannalla. Itse kallijärvi on 400 x 300 m:n kokoinen matalarantainen järvi, josta on pieni laskuoja Kemijokeen. Lp:aan on Isohaaran voimalasta matkaa n. 1400 m NNW.


2541 09
KEMI 35
Karppasenkumpu
Makkaravaara
Riuotus
Kankaanalusta
Kallinkangas
KEMINMAA
Metsälä
Pikarijänkä
Laurila
Kirkonkylä
Lautiosaari
Koivikko
Ala-Maunula
Koutela
35
54

KEMI 37 (Valmarinniemi)

PK 2541 08

KEMI

x = 9953

y = 2372

z = 5 - 7,5

Keskiaikainen kirkonpaikka

Kylä: Kirkonkylä

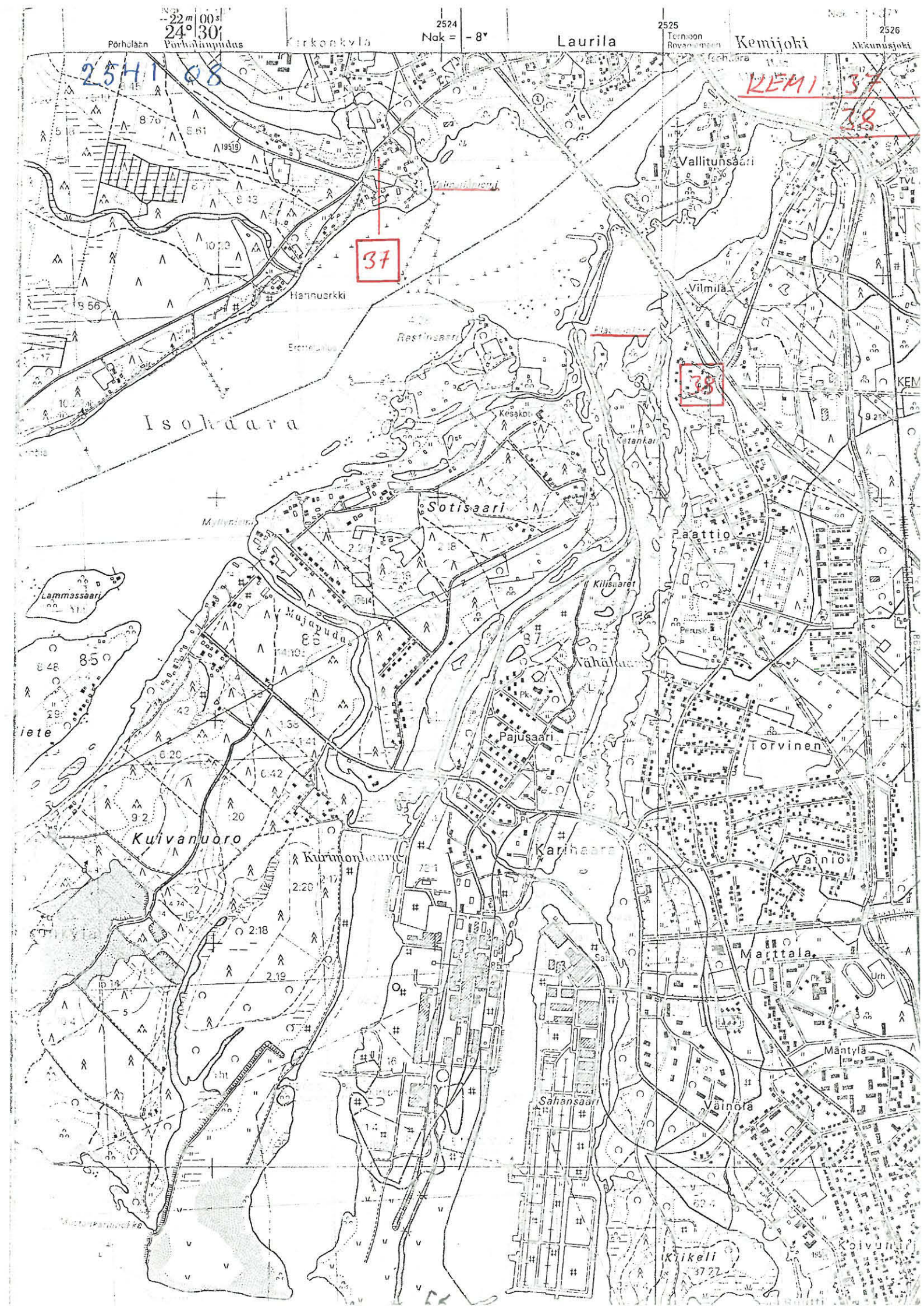
Tila: Yli-Valmari 8:52, (om. mv. Martti Kauppila) luulta?

Kohde sijaitsee Valmarinniemessä Kemijoen suistossa Isohaaran NW rannalla vastapäätä Hastinsaarta ja 1500 m Isohaaran voimalasta WSW. Paikka on ns. Riihipelto.

Pentti Koivusen kaivaustulosten mukaan v. 1981 paikalla on sijainnut kaksi puista kirkkoa lähes samalla sijalla. Löydöt - rahat - ajoittavat kirkon jo 1300 l:n puolivälliin.
Myöhempi kirkko poltettiin v. 1517. Nykyinen ns. vanha kirkko rakennettiin n. 5 km ylempänä Kemijoen varteen. Se oli valmis v. 1521.

I. Kronqvist, kaiv, 1933
Tutk, T. Koivunen kaivaus 1981

Kirj: J. R. Aspelin, Suomen kuvalehti 1879, nro 149
Nils Cleve, Jatuli V
Cajanus, Kemin Pitäjältä,.1927
Koivunen, Paravid 5/81 jne.


25H1 08
KEMI 37
38
37
38
Laurila
Kemijoki
Vallitunsaari
Vilmilä
Isokaara
Hannuerkki
Sotisaari
Paattio
Lammassaari
Majapuda
Kilisaaret
Pajusaari
Torvinen
Kuivanuoro
Kurimonsaari
Karhsaari
Vainio
Marttala
Mäntylä
Sahansaari
Väinölä
Kiikeli
Koivuli

KEMI 38 (Brauilan santa)

PK 2541 38

KEMI

x = 98 -

y = 25 -

z =

Keskiaikainen markkinapaikka

Kemin kaupunki

Brauilan santa = Plauerin törmä sijaitsee Kemijoen suistossa Vähäsaaren E rannalla vastapäätä Plauerinkaria ja Ketankaria. Isosaaren voimalasta on paikalle matkaa n. 1400 m S. Konta on Paattion ja Vilmilän kaupunginosien välillä.

J. W. Calamnius kirjoittaa:" Kaupantekopaikka sijaitsi Brauilan sannalla vastapäätä Walmaria. Mutta kun Walmarin kirkko poltettiin, muutettiin markkinat siihen saareen, joka on vastapäätä pappilaa" (= Haminansaari).

Valmarin kirkko poltettiin v. 1517.

Kts. kohteet KEMI 29 ja 37

Kartta kohde KEMI 37

Kirj. Calamnius, Suomi II:7, s. 207 (1862)

Vilkuna, Lohi

KEMI 4C (Sivakkavaara)

PK 2541 12

SUOKUANVAARA

keskip. n. x = 0052

y = 3104

z = 47,5 - 50

(Pyynti)kuoppa ryhmä

Kylä: Lautiosaari

Tila: 4:29

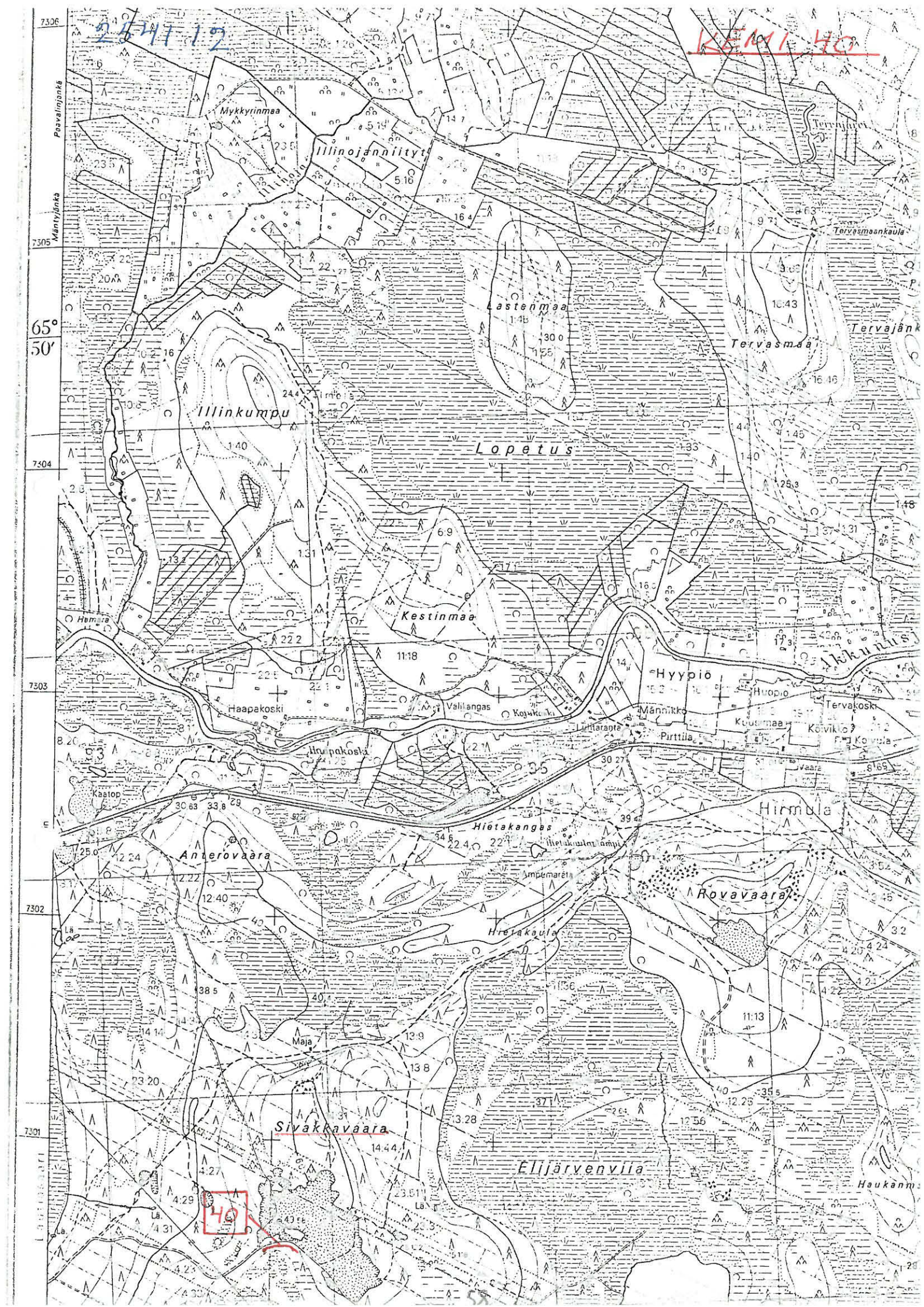
Kohde sijaitsee Sivakkavaaran SW rinteessä Elijärven kromikaivoksesta n. 2 km NW ja Kemin lentokentältä n. 4,5 km NE.

Vaaran laen S ja SW puolella on laaja sorakuoppa. Ristikankaalta Elijärvelle vievä metsätie sivuaa sorakuopan S ja SW reunaa. Tämän tien S ja SW puolella maasto viettää loivasti jängälle. Kohdassa erottuu heikosti terassi. Alue on hakkuualuetta.

Suon laidassa terassilla on n. 25 kuoppaa epäsäännöllisissä ryhmissä, n. 120 m:n matkalla. E päässä on kuoppia enemmän. Suurimmat kuopat ovat halkaisijaltaann. 4 m, pienimmät runsaan metrin.

Maaperä on tasarakeista vähäkivistä niekkaa. Huolimatta hyvistä havaintomahdollisuuksista läheisen sorakuopan profiilissa ja tiemaalla, ei paikalla havaittu iskoksia, liesikiveyksiä tms. asuinpaikkaan viittaavaa.

Tutk: M: Torvinen 7. 9. 1984


2741 12
KEMI 4C
Poavalinjanka
Mäntyjänkä
Mykkyrinmaa
Illinojanniityt
Tervajärvi
Tervasmaankaula
Lastenmaa
Tervasmaa
Tervajänk
Illinkumpu
Lopetus
Kestinmaa
Hamsta
Haapakoski
Valilangas
Hyypiö
Huopio
Tervakoski
Männikkö
Pirttilä
Kaatop
Hietakangas
Hirmula
Antterovaara
Rovavaara
Hietakaula
Maja
Sivakkavaara
Elijärvenvilla
Haukanm
65°
50'
7306
7305
7304
7303
7302
7301

KEMI 42 (Ristikangas)

PK 2541 08

KEMI

x = 95 / 96 -

y = 27 -

z =

Jatulintarha, tun.

Kemin kaupunki

Castren mainitsee, että Ristikankaalla on ollut jo tuolloin (1887) havitetty jatulintarha.

Ristikangas sijaitsee Kemin lentokentän S puolella n. 2,5 km Kemin keskustasta NNE. Kangas on N - S -suuntainen harju, pituus n. 1.5 km ja leveys 300 - 500 m. Harjun NE osassa on sorakuoppia.

Kirj: Castren SMYA XIV, s.

Appelgren

Päätäkönen 1900

Appelgren: Haikarasta neljännes N on Ristikangas nimellä kaynnut Ristikekä, 4 kuppeinäistä ristikäsä. Tästä E kumpuu ainoa tunnettu

KEMI 43 (Kuusela)

PK 2541 ~~08~~ 09

KEMI

x = ~~99~~ 7300 06

y = ~~25~~ 25 25 76

z = n. 12,5

"Vyöllispyörän"löytöpaikka (lappal.)

Kemin kaupunki

Tila: Kuusela 37:12

Löydöt: KM 22593 , ns. vyöllispyörä, ympyrän muotoinen punkonainen pronssivalos, jossa on koristeen "häntäänsä pureva peto". Kuusamon löydöistä päättäen on esinettä voitu käyttää myöskin noitarumman arpana, veikkana. Esine löytyi n. 60 v sitten (1920 -lla) Kuuselan tilan perunapellosta kynnettäessä asuinrakennuksen S puolisesta pellosta pähdyn kohdalta. Läh. Eila Pohjonen Epo:n maak.museon kautta 1984. Lanja. Verif.

Kuuselan tila sijaitsee Lautiosaaressa Kemijoen E rannalla. Isohaaran voimalasta on lp:aan matkaa n. 600 m E.

Tilan rakennukset paloivat? viime sodan aikana ja Isohaaran patoallas ja siihen liittyvä rantapato peitti alleen suuren osan tilan kotipalstasta. Lähettäjän mukaan lp. on kuitenkin vielä tarkastettavissa.

~~Kts. kartta~~ kohde ~~KEMI 41~~

KEMI 44 (Juokuanmaa)

PK 2541 12

JUOKUANVAARA

x =

y =

Jatulinpatsaita

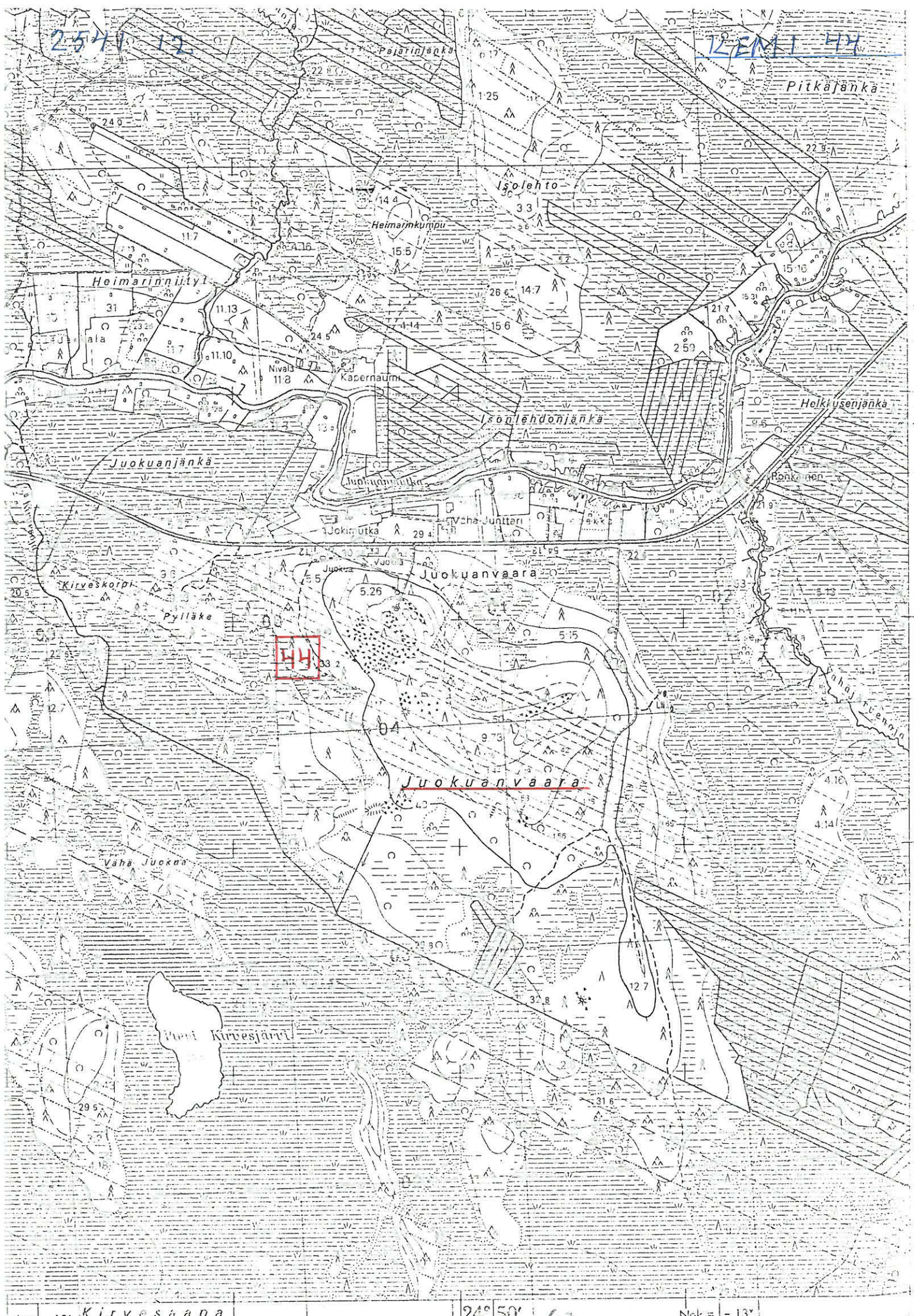
Kylä: Ilmola

Tila:

Castrenin mukaan Appelgrenille kerrottiin, että Juokuanmaalla (= Juokuanvaaralla ?) on samanlaisia patsaita kuin Tornivaaralla, kts. kohde KEMI 3.

Juokuanvaara sijaitsee Akkunusjoen S puolella. NW osassa oleva korkein kohta on joessa olevasta Juokuanmutkasta n. 600 m. Laella on radiomasto. Maantietä myöten Lautiosaaresta on vaaran kohdalle matkaa n. 12 km (tie nro 9262)

Kirj: Castren SMIA XIV, s. 252


2544 12
LEMI 44
Pitkäjänkä
Isolehto
Heimarinkumpu
Heimarinniitty
Kapernaumi
Isonlehdonjänkä
Helkiusenjänkä
Juokuanjänkä
Juokuanvaara
Kirveskorpi
Pylläke
Vähä Juokna
Suuri Kirvesjärvi
Kirvesaapa
24° 50'
62

KEMI 45 (Maihkilanvaara)

PK 2542 10

ALA-PAAKKOLA

x = 12 -

y = 33 -

z =

" Hauturoita"

Kylä: Ala-Paakkola

Tila:

Maihkilanvaara sijaitsee Kemijoen E puolella Maulan kyläryhmän NE osassa Kemijoen rannasta n. 1 km. Maulan koulusta on vaaralle matkaa 1600 - 2000 m NE.

Vaaralla on rakassa 5 pyöreää kuoppaa, halkaisija 1 - 2 m, yleensä n. 1/2 m syvia. Paristä kuopasta löydettiin koekaivauksessa tuhkaa.

Tutk: M.Ahvenlampi, koekaivaus 1971

Kts. kartta kohde KEMI 32

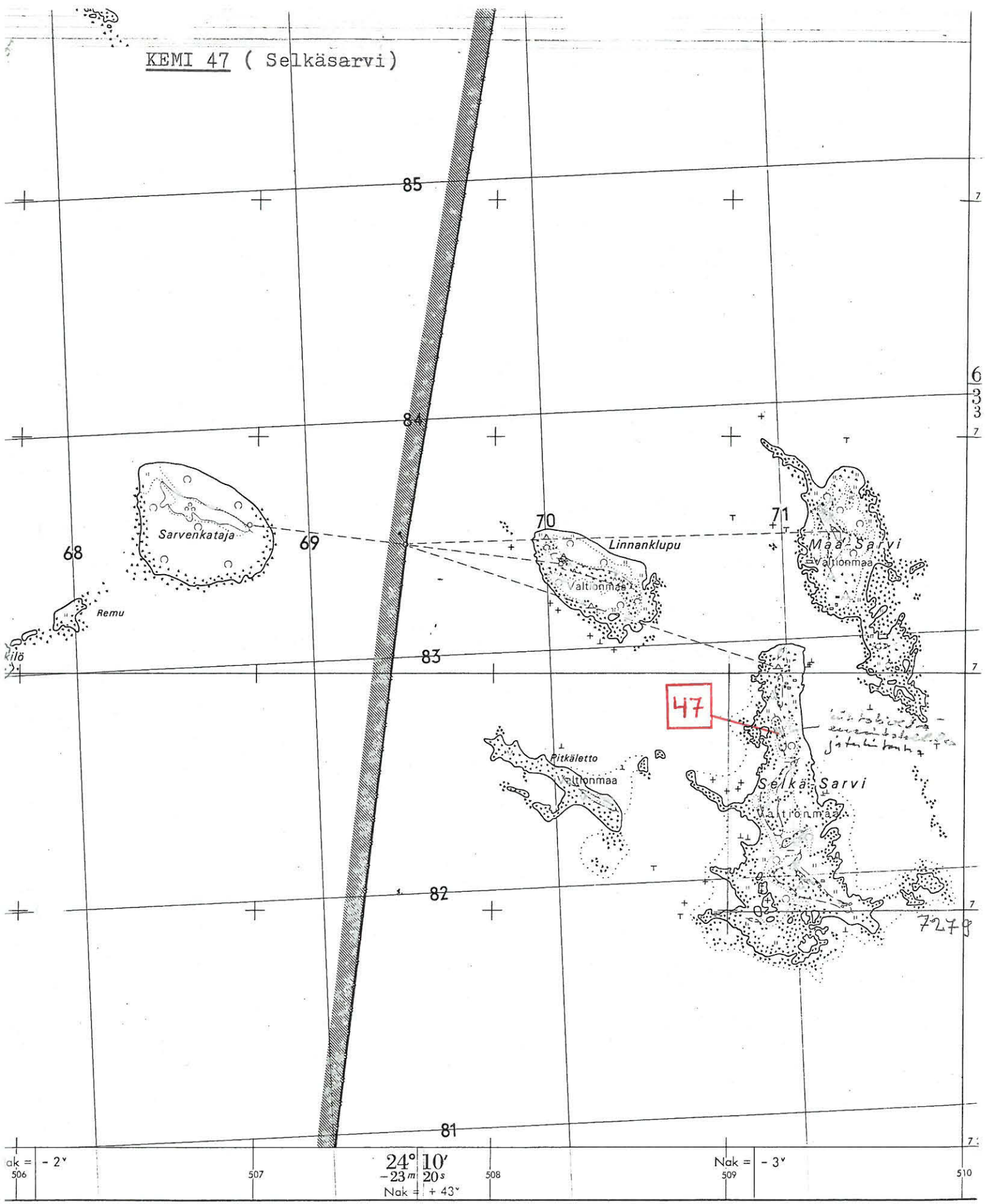
KEMI 47 (Selkä-Sarvi)

PK 2541 01 + 2532 03
MAA - SARVI
x = 7974
y = 0921
z = n. 2,5 m

Jatulintarha ja kiintokiveen hakattu aurinkokello, luokka II

Kunta: Kemi
Tila: Valtionmaa

Pekka Kallan ilmoituksen mukaan (v. 1985) Selkä-Sarven N pään kalastustukikohdasta n. 300 m S saaren keskivaiheilla matalalla harjanteella on pienehköistä kivistä ladottu suureksi osaksi kasvillisuuden peittämä jatulintarha ja sen luona kiveen hakattu aurinkokello.
Saari sijaitsee Kemin edustalla lähellä Suomen sisäisten aluevesien ulkorajaa ~~jaxRuotsin~~, rajasta n. 3 km N ja Ruotsin rajasta n. 1,5 km E.



0 000 aineistoon

Kartoitus 1 : 10 000 v. 1970 A. Luukkonen (myös 2532 03)
Karttaan otetut merenkulkuun liittyvät merkinnät vastaavat ajankohtaa 24.9.1973

MAANMITTAUSHALLITUKSEN KARTTAPAINO HELSINKI

68 69 70 71

Kiintokiveen hakattu aurinkokello ja jatulintarha
(Ote peruskartasta 2541 01 + 2532 03, painettu 1974)

2 000 m

ikennuksia

Ia Ik. nopea autotie, kaksiajoratainen
Ib Ik. nopea autotie, 2—3 kaistainen
IIa—IIb Ik. autotie, kaksikaistainen
yksiraiteinen rautatie
kaksiraiteinen rautatie
rakenteilla oleva rautatie

rantaviiva, kaislikko
epämääräinen rantaviiva ja maatuva vesialue

KEMI 48 (Länkimaa)

Tarkastus 1987

PK 2541 11
KIRVESMAPA
x = 9504
y = 3015
z = 17,5

Kiviröykkiö, luokka II

Kunta: Kemin kaupunki
Tila: ~~?~~ 32: 10 Mahinlahti

Om: Lauri Pasanen

Kohde sijaitsee Kemin kaupungin E puolella Vähä-Ruonaojan varressa ojasta n. 300 m SE kuivatun Perä-järven ja Kaijansuo -viljelysalueen välissä Länkimaa -nimisen kivikkoisen metsäharjanteen NW osassa. Röykkiön E, SE ja S puolella on laaja sorakuoppa tilojen rno 32:172 ja 32:160 alueella.

Jussi Heiskan, os. Ouluntie 21 A 4, 94700 KEMI, 14. 5. 1987 tekemän ilmoituksen mukaan paikalla on merkkejä vanhasta asutuksesta, rakennuksen pohjia, palaneita kiviä yms. Hän lähetti samalla MV:oon joukon kiviä, joita epäili ihmisen työstämiksi. Tarkastettaessa kivet osoittautuivat luontaisiksi.

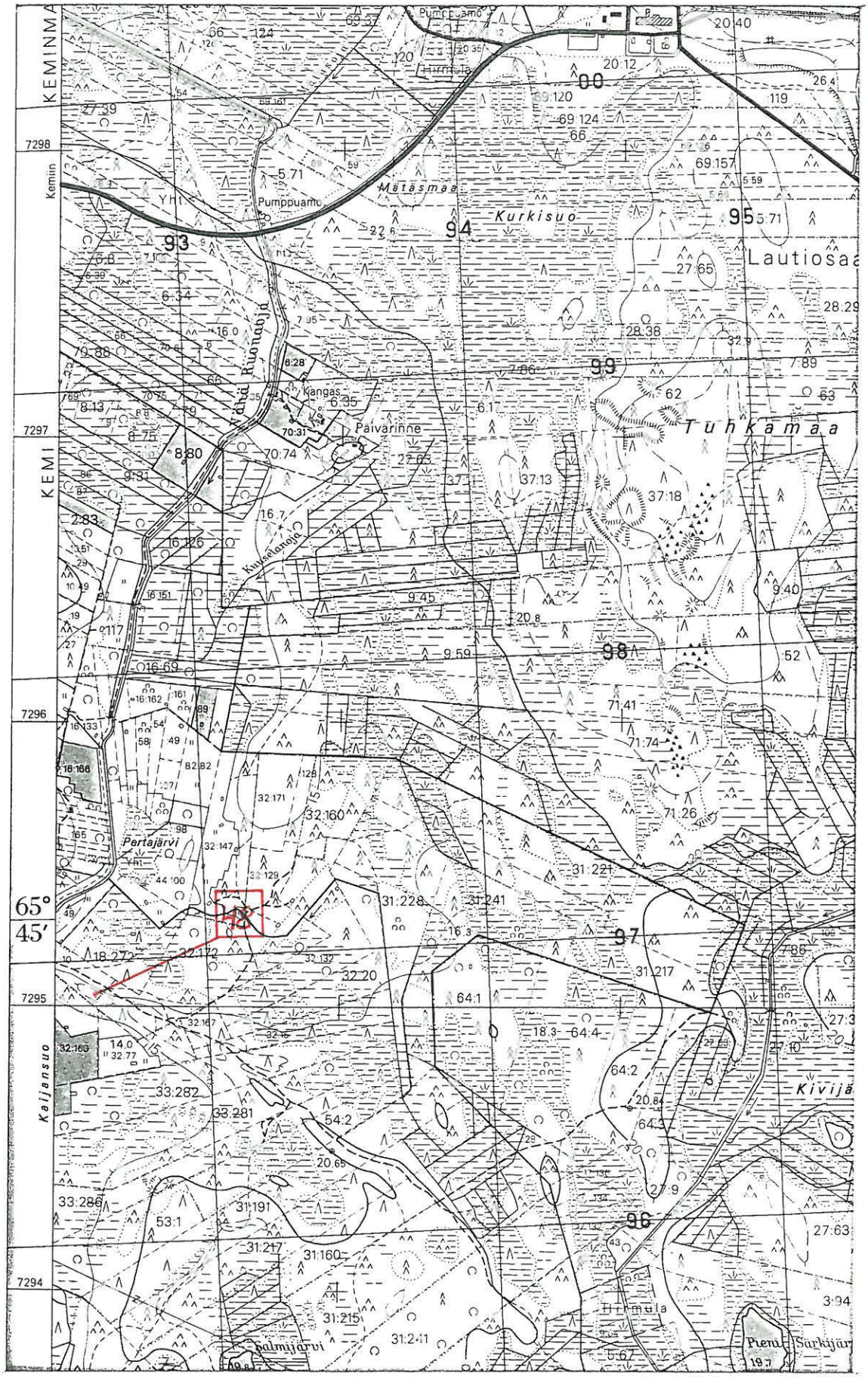
M.T. tarkasti kohteen 2. 8. 1987. Paikalla havaittiin pyöreä pienehköistä kivistä ladottu röykkiö, n. 4 m Ø, laakea ja W osaltaan korkeampi. Röykkiön keskiosan kiviä on siirrelty pois alkuperäisiltä paikoiltaan.

Mainittakoon, että Oulun Välikankaan 600 - l:n asehautauksia sisältävä röykkiö (kaiv. M. Mäkivuoti 1987) sijaitsee n. 16 m mpy.

Tark. M. Torvinen 2. 8. 1987.

KEMI 48 (Länkimaa) Tarkastus 1987

2531



Länkimaan kiviröykkiö

(Ote peruskarttalehdestä 2541 11, 1:20 000, pain. 1982)

KEMI 49 (Haapamaa) NE

PK 2542 07
x = ~~1621~~ 7316 26
y = ~~2923~~ 52923
z = ~~40 - 45~~ 50-52,5

Kivilatomus, luokka II

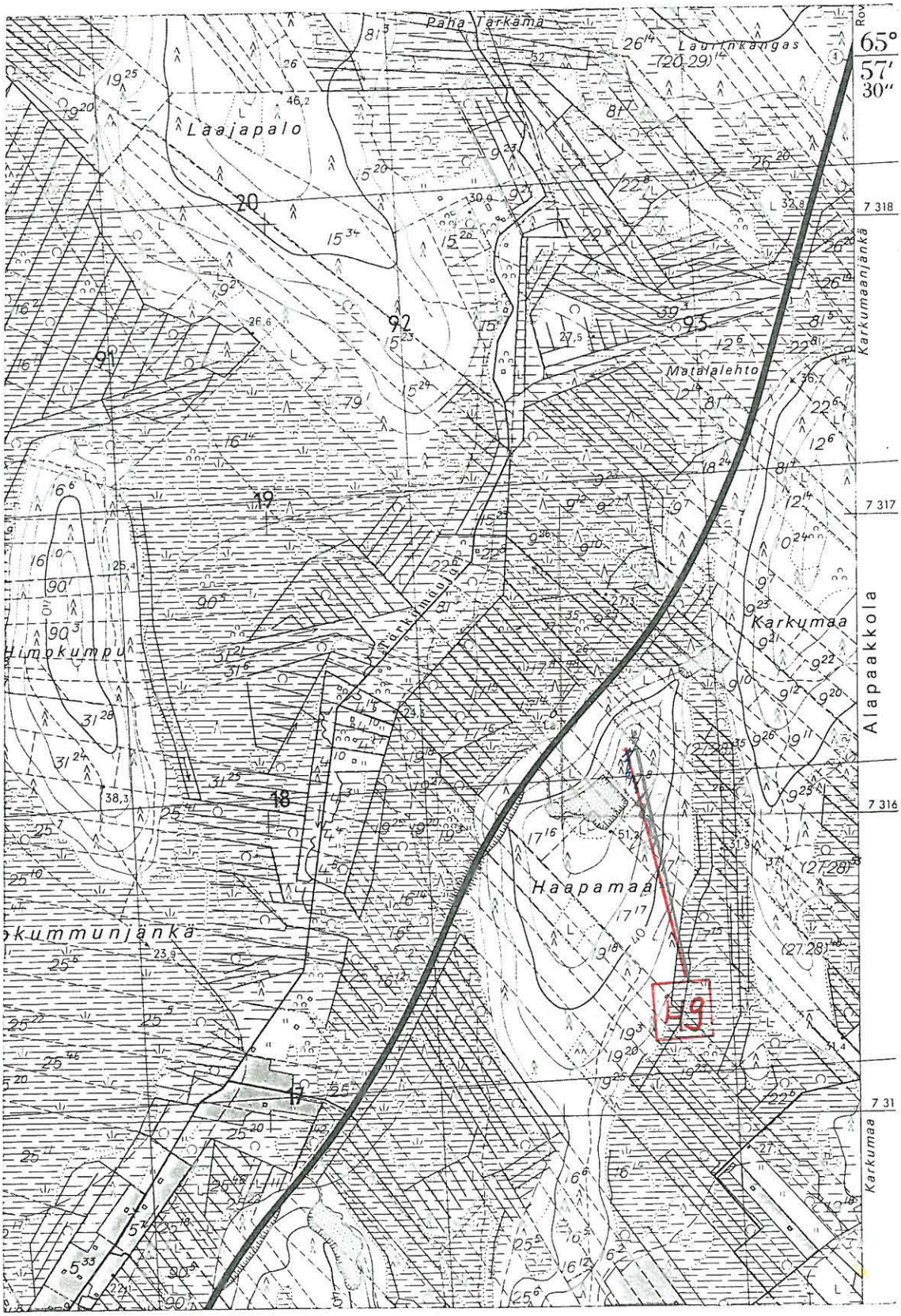
Keminmaa
Alapaakkola
17:8
Om:

Kohde sijaitsee Kemi - Rovaniemi -maantien (vt 4) SE puolella tiestä n. 200 m Haapamaa -nimisen vaaran N osassa hakkuualueen ja sorakuopan välissä.

Paikalla on suorakaiteen muotoinen n. 4 x 8 m:n kokoinen latomus, jonka sisusta on myös kivetty.

Pentti Koivusen suullisen ilmoituksen 17. 2. 1988 mukaan.

KEMI 49 (Haapamaa)



Ote pk:sta 2542 07, 1:20 000, pain. 1974 ja päällep. 1981